18-ter Jahrgang Nr. 135. Jüdische Pester Zeitung. Mittwoch, 24. November 1886.

Redaction u. Administration befinden sich: BUDAPEST, Hochstrasse Nr. 1.
Pränumerations-Preis:
Für Oesterreich-Ungarn
Ganzjährig 8 Gulden östr. W.
Halbjährig 4 Gulden östr. W.
Vierteljährig 2 Gulden östr. W.
Für's Ausland
Ganzjährig 9 Guld. — kr. ö. W.
Halbjährig 4 Guld. 50 kr. ö. W.
Vierteljähr. 2 Guld. 25 kr. ö. W.
Pränumerationen werden jeden Tag entgegengenommen.
Annoncen werden nach aufliegendem Tarif berechnet.

יידישע פּעסטער צייטונג

פּאָליטישעס אָרגאַן. ערשיינט וואָכענטליך דריימאל.

רעדאקציאָן אונד אדמיניסטראציאָן בעפינדען זיך: בודאפּעסט, האָכשטראסע נומ׳ 1.
פּראנומעראציאָנס-פּרייז:
פיר אָסטערריך-אונגארן
גאנציעהריג 8 גולדען אָסטר. וועה.
האלביעהריג 4 גולדען אָסטר. וועה.
פיערטעליעהריג 2 גולדען אָסטר. וועה.
פירס אויסלאנד
גאנציעהריג 9 גולד. — קר. אָ. וועה.
האלביעהריג 4 גולד. 50 קר. אָ. וועה.
פיערטעליעהרי 2 גולד. 25 קר. אָ. וועה.
פּראנומעראציאָנען ווערדען יעדען טאג ענטגעגענגענאָממען.
אנגאָנצען ווערדען נאך אויפליעגענדעם טאריף בערעכנעט.

1886. 135. אכטצעהנטער יאהרגאנג נר. Erscheint wöchentlich dreimal. בודאפּעסט, מיטטוואָך כ״ו חשון, תרמ״ז.

די רוססיש-בולגארישע טראגיקאָמאָדיע.

ענדלאָז שיינט זיך די רוססיש-בולגארישע טראגיקאָמאָדיע געשטאלטען צו וואָללען. אימטער וויעדער ברינגט זיא איינע נייע עפּפּעקטסצענע, איינע נייע איבערראשונג. טרויריג אונד קאָמיש צוגלייך זינד דיא דורך רוססלאנד פּעראנלאסטען פּאָרפּאָללע אים בולגארענלאנדע, אונד אם הייטערסטען מאג וואָהל דיא פּלאָטצליכע אברייזע דעס אונשטערבליך בלאמירטען גענעראלס קוילבארס ווירקען.

דער פּערפּאַססער אונד העלד דיעזעס „שטיקקעס", דאס זייט מאָנאטען דיא אויפּמערקזאמקייט אייראָפּא'ס אין אנשפּרוך נימטט, איזט צאר אלעקסאנדער III. אין אללערהאָכסט אייגענער פּערזאָן. דיא בולגארישע פּראגע האט דען צארען צו זעהר אויפּגערעגט אונד; ער קאנן דיא גייסטער, דיא ער אין דיעזער אויפּרעגונג הערויפּבעשוואָרען, ניכט מעהר באננען. דארט זיטצט דיא רוססישע מאיעסטאט אים קאיזערשלאָססע צו גאטשינא, איינעם טיטאנען גלייך, דער דיא גאנצע וועלט אין טרוממער פּערוואנדלען מאָכטע, וועגן זיין ווילע ניכט געשיעהט, אונד ערטהיילט מיט דאָננערנדער שטיממע וועלטזאמע בעפּעהלע. דיא זיינע נאָכסטע אומגעבונג, אָהנע איינען ווידערשפּרוך צו וואגען, מיט אָנגסטליכער אייליע פּאָללפּיהרט. אים דעם פּאָלצוגע דער אין זאָלכער געמיטהספּערפּאַסונג ערלאססענען אוקאזע זעטצט זיך דיא רוססיש-בולגארישע טראגיקאָמאָדיע צוזאממען.

נייליך שאָן טהיילטען וויר וויעדערהאָלט, נאך אים פּעטערסבורג איינגעלויפּענען פּערלאָסליכען בעריכטען מיט, דאסס דער געמיטהסצושטאנד דעס רוססישען קאיזערס דער נאָכסטען אומגעבונג דעס זעלבען ניכט געריגגע בעזאָרגניס איינפּלאָססט; וויר קניפּפּטען אן דיעזע סענזאציאָנעללע נייאיגקייט דיא באנגע פּראגע, וויא זיך וואָהל דיא אייראָפּאאישע לאגע געשטאלטען האָננע, וועגן זיא פּאָן דעם געמיטהסקראנקען קאיזער אין זאָ מאסגעבענדער ווייזע בעאיינפּלוסט ווירד. דאס בעקאנגטע, פּייערשפּייענדע טעלעגראמם דעס וואיטהענטבראנגטען בעהעררשערס אללער רייססען אן דען פּירסטען אלעקסאנדער אויף דעססען פּערזאָהנליך געהאלטענע דעפּעשע; דיא ענטזענדונג דעס גענעראל קוילבארס נאך בולגאריען; דיא בעאָרדערונג רוססישער קריעגסשיפּפּע נאך ווארנא אונד שליעסליך דיא אבבערופונג דעס פּאמאָזען גענעראלס — דאס אללעס זינד אויספּליססע דעס קראנקהאפּטען גייסטעסצושטאנדעס, אין וועלכעם דער רוססישע קאיזער זיך בעפּינדעט.

יע אונגעשטימער אונד צאָרניגער דיא בעפּעהלע דעס צארען לייטען, דעסטאָ שלימטער שטעהט עס אים זיין געמיטה. דער נאכריכט פּאָן דער אבבערופונג אונד דער ערפּאָלגטען אברייזע דעס גענעראלס קוילבארס פּאָלגט איינע פּאָם פּארגעסטריגען דאטירטע דעפּעשע אים פּעטערסבורג פּאָלגענדען אינהאלטס:

„דער נערוועזע צושטאנד דעס צארען האט זיך אין דען לעטצטען טאגען זעהר געשטייגערט. איינע איינלאדונג צור סאָארעה ביים ענגלישען באָטשאפטער, וועלכע דער צאר בערייטס אנגענאָממען האטטע, ליעס דערזעלבע נאכטרעגליך אבזאגען!"

דער ארגע פּערשטאָסס געגען דיא עטיקעטטע, וועלכער אין דעם אבזאגען איינער בערייטס אנגענאָממענען איינלאדונג איינעם באָטשאפּטערס, ליעגט, דער דיא פּערזאָן דעס בעטרעפּפּענדען העררשערס — אין דיעזעם פּאללע דיא קאָניגין וויקטאָריא פּאָן ענגלאנד — פּערטריטט, לאָסט אויף דען האָהען גראד דער ערדעגונג שליעסען, אין וועלכעם זיך קאיזער אלעקסאנדער III. בעפּינדעט.

ביזהער האט יעדאָך דער נערוואָזע צאר דורך זיינען בעזאָרגניסערדעגענדען צושטאנד נור זיינעם איינענען רייכע שאדען צוגעפּיגט, דען מאָראלישען, פּאָליטישען אונד מיליטארישען איינפּלוסס רוססלאנדס אין בולגאריען געשאָדיגט.

דער אבבריך דער דיפּלאָמאטישען בעציעהונגען רוססלאנדס ווירד דען בולגארען שווערליך שאדען; דיא בולגארישע רעגענטשאפט בלייבט טראָטץ אללער דיעזער פּרעססיאָנען פּעסט אונד אונערשיטטערליך. רוססלאנד אבער האט זיך דורך דיעזען שריטט זעלבסט דעם מיטטעלס בעראובט, זיינען איינפּלוס אין בולגאריען וויעדער הערצושטעללען. דער רוססישע מיניסטער דעס אייסערן, הערר פּאָן גיערס, וואר מיט דעם אבבריכע דער דיפּלאָמאטישען בעציעהונגען צו בולגאריען ניכט איינפּערשטאנדען, זאָ ווירד דעם וויעטערן אים פּעטערסבורג געמעלדעט; אבער דער צאר פּראגט יעטצט ניכט נאך דען ראטהשלאגען זיינער מיניסטער, ער מאכט פּאָליטיק אויף איינגער פּויסט אונד ליעס זיך דורך זיינע ליידענשאפּטליכקייט צו דיעזעם שריטטע הינרייסען.

* * *

ווייטער ווירד איבער דיא פּאָרגאָנגע אין בולגאריען פּאָלגענדעס געמעלדעט:

אם זאָנגטאג, דען 21-טען ד. וואר דער יאהרעסטאג דער שלאכט ביי סליווניטצא, אים וועלכעם אנלאס זאָפּיא פּעסטליך בעפּלאגט וואר אונד פּיעלע בולגארישע אָפּפּיציערע, וויא אויך דיא רעגענטשאפט אן דען העלדען פּאָן סליווניטצא, דען געוועזענען פּירסטען אלעקסאנדער, בעגליקוינשונגסטעלעגראממע אבזענדעטען. אויף דאס טעלעגראמם דער רעגענטשאפט ערווידערטע פּירזט באטטענבערג טעלעגראפּיש פּאָלגענדעס: „פּאָן גאנצעם הערצען דאנקע איך פיר איהרע וויגשע. איך בין שטאָלץ צו זעהען, דאסס דאס געזאממטע בולגארישע פּאָלק דיעזען טאג פּייערט. איך בעגליקוינשע זיא צור אברייזע קוילבארס. — אלעקסאנדער."

* * *

גענעראל קוילבארס שיינט ניכט זעהר עמפּפּינדליך צו זיין, טראָטצדעם פּאָן אללען זייטען דיא מיסבילליגונג זיינעם פּאָרגעהענס צום אויסדרוקקע קאָממט. ער ריכטעטע איינע צושריפט אן דען רוססישען רעדאקטער קאטקאָף, אין וועלכער עס הייסט: „דען מיר מיסגינסטיגען אויסלאנדערן זאגע איך בעסטען דאנק פיר דיא מענגע אנאָנימער צושריפטען. זיא צערשטרייטען מיך אונד פּערגראָססערטען דיא בריעפמארקענזאממלונג מיינער טאָכטער."

דער פּאמאָזע גענעראל האט זיך דירעקט נאך קאָנסטאנטינאָפּעל בעגעבען, וואָ ער — וויא עס הייסט — פּאָם סולטאן דיא ערנענונג דעס פּירסטען פּאָן מינגרעליען צום גענעראל-גובערנאר פּאָן אָסטרומעליען ערווירקען וויל, בעפּאָר ער אלס קאנדידאט פּיר דיא פּירסטענוואהל אויפּגעשטעללט ווירד.

אין מעהרערען אָרטען בולגאריענס וואורדע אן דען גענעראל דאס ערזוכען געשטעללט, דיא וויעדעראויפּנאהמע דער רוססישען בעציעהונגען צו בולגאריען צו בעפּירוואָרטען, דא יא דיא בולגארען דיא וויגשע רוססלאנדס רעשפּעקטירען ווירדען, וועגן דיעזעס נור אין דער אונאבהאנגיגקייטס דעס לאנדעס ניכט ריטטעלן מאכטע. קוילבארס וויעז אללע דיעזע ביטטען אונגעשטים צוריקק, בעשימפּפּטע דיא רעגענטשאפט אונד אין פּיליפּאָפּעל זאגטע ער: „מיט איינער רעגיערונג פּאָן בעטריגערן וויל איך ניכטס צו טהון האבען!"

דאס אורטהייל דער דעלעגאציאָנען.

דיא באָדשעט-אויסשיססע דער דעלעגאציאָנען גאבען בעריכטע איבער דען פּאָראנשלאג דעס געמיינזאמען מיניסטעריאומס דעס אייסערן הערויס. אין דיעזען בעריכטען קאָממט דיא אנשיאונג דער אויסשיססע איבער דיא פּאָליטיק דעס מיניסטעריאומס דעס אייסערן צום אויסדרוקק.

דער באָדשעט-אויסשוסס דער אָסטעררייכישען דעלעגאציאָן האט נון דיעזען דינען בעריכט פּערטיגגעשטעללט, וועלכער דאס פּאָרגעהען רוססלאנדס אין בולגאריען טאדעלט, דיא קלוגע האלטונג דער בולגארען לאָבט אונד שליעסליך דער פּאָליטיק דעס מיניסטערס קאלנאָקי צושטיממט.

דיא בעטרעפּפּענדען שטעללען דעס בעריכטעס לויטען פּאָלגענדערמאססען:

„אין דען ווייטעסטען קרייזען דער בעפּאָלקערונג אייסערט זיך דיא ענטריסטונג אונד אויך דיא אים אויסשוססע אללזייטיג אויסגעדריקקטע מיסביללינונג איבער דיא ערייגניססע אין בולגאריען. צווישען דעם וויללקירליכען איינגרייפּען דעם רוססישען אגענטען אונד דעם געמאָסיגטען, קלוגען פּאָרגעהען דער בולגארען הערשט איין גראָסער געגענזאטץ, אונד דיא סימפּאטהיען דער אָפּפּענטליכען מיינונג געהאָרען דען בולגארען.

„אויס דער אנשפּראכע זר. מאיעסטאט דעס קאיזערס אן דיא דעלעגאציאָנען אונד אויס דען וואָרטען דעס העררן מיניסטערס דעס אייסערן שאָפּפּטען וויר דיא פּריידיגע איבערצייגונג, דאסס דיא רעגיערונג דיא ערהאלטונג דעס פּריעדענס אנשטרעבט, איינעס פּריעדענס, דער פּאָלל אונד גאנץ דער עהרע, דער ווירדע אונד דער מאכטשטעללונג דער מאָנארכיע ענטשפּריכט, דער אָסטעררייכס אינטערעססע

1866 הערען. דיא פרייסען וואַרען מיט הינטערלאַ-
דערגעוועהרען פערזעהען, דאס הייסט מיט זאָלכען
געוועהרען, אין וועלכע דיא לאדונג אויף איינמאל
פאָן הינטען היניינגעגעבען ווערדען קאָננטע אונד
ניכט פעסטגעשטאמפפט ווערדען מוסטע, וואס איין
גראָסעס ערשפארניסס אן צייט בעדייטעטע, אונד
דיא זאָלדאטען מיסטען ניכט נאָך יעדעם שוססע מיט
דעם לאדעשטאָקק היניין אונד הינונטער פאהרען,
וואָביא איהנען אין דער רעגעל דיא האָנדע פאָן
דען קוגעלן דער פיינדע געטראָפפען וואורדען. דיא
פרייסען קאָננטען 8—10 שיססע אין איינער מינוטע
אבגעבען, דיא אָסטעררייכער קוים 2. אונד וויא
שטעהען וויר היינטע? אינשעניער יאָזעף ש ו ל ה אָ ף
האט איין געוועהר ערפונדען, אן וועלכעם איין קליי-
נעס מאגאזין אנגעבראכט איזט, אין וועלכעם זיך 10
קוגעלן בעפינדען, אונד דיא נאכאיינאנדער פאָן
זעלבסט אין דאס ראָהר רוטשען. דער זאָלדאט קאנן
אלזאָ 11 שיססע (איינע לאדונג קאנן זיך אים ראָה-
רע זעלבסט בעפינדען) הינטעראיינאנדער אבגעבען,
וואס קוים 6—7 סעקונדען אין אנשפרוך נימממט. ווענן
דאס מאגאזין געלעערט איזט, לעגט ער אין דאסזעל-
בע נייע לאדונגען איין, וואס קיינע גאנצע מינוטע
דויערט, אונד פייערט פאָן נייעם. בינגען 5 מינוטען
קאָננען אויס דעם שולהאָף-געוועהרע 40 שיססע
אבגעגעבען ווערדען. איינע ארמעעאבטהיילונג פאָן
10000 מאנן, דיא מיט דען שולהאָפגעוועהרען איינע
שטונדע נור פאָרטוואָהרענד פייערט, קאנן נאהעצו
5 מיללאָנען שיססע אבגעבען. וואהרליך איין ענט-
זעטצליכער פאָרטשריטט דאס. דער מיניסטער דעס
אייסערן, גראף קאלנאָקי, אונד דער געמיינזאמע
קריעגסמיניסטער גראף בילאנדט-רהיידט האבען זיך
צוואר בעשטיממט פיר דיא אננאהמע דעם מאנגלי-
כער געוועהרס אויסגעשפראָכען; דיא זאכע איזט אבער
היעמיט נאָך ניכט אבגעטהאָן; דיא אונגארן זינד
נאָמליך עבענזאָ ענטשיעדען פיר דיא אננאהמע דעס
שולהאָף-געוואָהרעס. איבריגענס גיבט עס נאָך איינען
דריטטען קאָנקוררענטען, דען שנעללשטאנט
ק ר נ ק א. דעססען געוועהרע דיא טשעכען עמ-
פפעהלען. מיט אללען 3 געוועהרען ווערדען פראָבע-
שיעססען אבגעהאלטען.

Von der ungewöhnlichen Beliebtheit des **Krondorfer-Säurlings** zeigt der Umstand, dass im laufenden Jahre allein nahezu zwei Millionen Flaschen dieses der Gesundheit so überaus nützlichen Wassers abgesetzt wurden.

וויר ערזוכען אונזערע געעהרטען פרענומע-
ראנטען אונד פריינדע, זיך מיט איהרען צושריפטען
דירעקט אן אונזערע רעדאקציאָן צו ווענדען.

איין ביטטען וויר דיא אדרעססע דייטליך
וויא פאָלגט אנצוגעבען:

יידישע פעסטער ציטונג

האָכשטראסע נומער 1. בודאפעסט.

Jüdische Pester Zeitung

Hochstrasse Nr. 1, Budapest.

נייא איינטרעטענדע פראָנומעראנטען ערהאל-
טען דיא שאָן ערשיענענען טהיילע דער

געשיכטע דער נייערען צייט

נאכגעזענדעט.

געשעפטסבעריכט

געטריידע-געשאָפט. ווייצען וואר פאָרנעסטען וועניג
צו מארקטע געבראכט. דיא קויפלוסט וואר מאָסיג, 8000
מעטצר' וואורדען פערקויפט.

ווייצען, טהייס- 100 מעטער' 80,2 קילאָגראמם
8.85 נולד. — 100 מעטערצענט' 80, קילאָ 8,82½ גולדען.
100 מעטער-צענטנער 80, קילא. 8.80 גולדען. — 100 מטצ'
79.5 ק. 8.80 גול. — 200 מטרצ' 79. קילאָ' 8.70 גולדען.
פעסטער-באָדען 100 מעטערצענ. 79, קילא 8.75 גולד—
באטשקער 2100 מעטער-צענ' 76,6 קילאָ 8.72½ גול.
אָבער-טהייס 1000 מעטרצענ' 80,8 קילאָ, 8.75 גולדען,
נאָרדאונגארישער 200 מעטערצ' 79.8 קירא 8,62½ גולדען.
(אללעס פער 3 מאָנאטע.)

דיא אמטליכען געטריידע נאָטירונגען דער היעזיגען
קאָרנהאללע זינד : ווייצען :

קוואל.		שהייס: fl.kr. fl.kr.	פעסטער-באָדען: fl.kr. fl.kr.	נאָרדאונגאר.: fl.kr fl.kr.
78	קילאָ	8.30—8.40	8.35—8.35	8.20—8.30
70	"	8.45—8.50	8.35—8.40	8.35—8.40
77	"	8.55—8.60	8.40—8.50	8.45—8.50
98	"	8.65—8.70	8.50 - 8.65	8.50—8.55
81	"	8.70—8.75	8.65—8.70	8.60—8.65

קאָרן 6,40 — 6.60 גול.

גערסטע , פוטטער-וואארע 6,50 — 8,80 גולד.

קוקורוץ —.6—6,05 גולד.

האָפער. 5,70 — 6,10 גול, פער קאססא.

טערמינע-געשעפט. ווייצען פער פריהיאָר 8.86 —
8.88 גולד. האָפער פער פריהיאהר 6,45 — 6.47 גול. קוקורוץ
פער מאי-יוני 1887, 6.04—6.05 גולד.

מעהל-פרייזע (פער 100 קילאָגראמם זאמט זאק
פרייא אב פעסט:) נומ' 0: 16 גולד. — קר. נומ. 1: 15
גולד. 50 קר. נומ. 2: 14 גולד. 90 קר. נומ. 3: 14 גולד
30 קר. נומ. 4: 13 גולד. 90 קר. נומ. 5: 13 גולד. 60 קר'
נומ. 6: 13 גולד. 10 קר. נומ. 7: 12 גולד. 70 קר. נומ. 8:
12 גולד. 40 קר. נומ. 8½: 11 גולד. 40 קר. נומ. 8¾: 8
גולד. 70 קר. פיינע קלייע 4.50 גולד. גראָבע קלייע 4 גולד.
— קרייצער.

הילזענפריכטע: ערבסען אונגארישע צו 9,75—11,— גול,
לינזען 12—18.— גול. פיזאָלען גראָסע ווייסע נייע 7.25—8,25
גול. צווערגל-באָהנען —,10 גול. ראָהע הירזע 5.50 גול,—
הירזע בריין 10,50 גול. מאָהן גרויער 35 גול. בלויער 35—38
גול. קיממעל 34—41 גול. וויקקען 7,25 גול. האנפזאמען 8.25
—8,75 גול. (אללעס פער 100 קילאָ.)

ערדאפפעל 2,45—2.50 גול' פער מעטרצ.

וויקטואליען. געפליגעל. פאנדען דיא גאנצע
וואָכע הינדורך גוטען אבזאטץ, אונד האבען אללע סאָרטען
אים פרייזע צוגענאָממען. — וויר נאָטירען: גאַנזע
לעבענד, פער פאאר 4,70—5.20 גולד., דטאָ. לעבער פער
פאאר 2,30—2.50 גולד., דטאָ. געשלאכטעט פער פאאר
4.80—5.20 גולד. איינדיאַנע פער פאאר 2.80—3.20
גול., קאפוינע פער פאאר —.— גולד.. היהנער
פער פאאר 80 קר.—1 גולד., יונגע הענגען פער
פאאר 60—70 קר., ענטען נעמאָסטעט פער פאאר
1.30—1.50 גול., דטאָ. לעבער פער פאאר 95 קר.—1.10 גול.
אייער קאָרבוואארע 37 שאָקק 1 גולד., דטאָ. קאָרק-
וואארע 41 שאָקק 1 גולד., — בוטטער פרימא
80 גולד., דעטאָ זעקונדא 55—60 גולד., קנאָבלויך
23 גולד., צוויעבעל ראָטהע 6 גולד. דטאָ. געלב 6.50
גולד., (אללעס פער מעטערצענטנער.)

שפיריטוס. נייע מעטהאָדע, אים קליינען —.26 גול.
אים גראָסען 25.50. אלטע מעטהאָדע 30.50—31 גול. אללעס
פער 10000 ליטער-פערצענט.

צוועטשקען. באָסנישע צו 17,19—17.86 גול. סער
בישע צו 10.72—16.96 גולד.

צוועטשקענ-מוס (לעקוואר). סלאוואָנישער 13,50
—14. גול. באנאטער —.15 גולדען.

האָניג געלייטערטער 23—25.— גול. וואכסהאָניג —.
וואכס 130—131 גולדען.

צוקער, ראפפינאדע 32.50—33.50 גול. מעליסע 31.50
—31, גול, פילע 30,— — 31, גול.

קנאָפפערן, 8—18 גולד.

קלעעזאמען, אונגארישע 45,—51 גול.

ראָטהקלע, —.50—52 גולד.

ניססע 25—26 גולדען.

פאפריקא פיינע פרעפאריטע 80—90.— גולדען.

ווייסשטיין 60—82 גולד. יעך נאָך קוואליטאט.

ריבאָל 27—29.50 גולדען פער 100 קילאָ.

רעפס-קוכען, 5,25 גולד.

אונשליט, (חלב) 31,—31,50 גולד.

פעטראָלעא 22,75—75.

שאָפפעלע. אם מארקטע וואורדען צירקא 2000
שטיק סערבישע אונד בולגארישע 105—108 גולד. פער 100
קילאָ (2% ראבאטט.)

הייטע אונד לעדער וואר דער צופוהר זעהר גרינג
ועסהאל קיינע געשאָפטע געשלאָססען וואורדע.

וויענער פרייזע.

ווייצען, אונגארישער 78 — 80 קילאָ 9.30 — 9,45
גול, (אללעס פער 3 מאָנאטע.)

קאָרן (נייא), אונגארישעס 71—73 קילאָ 7,10—7.25
גול. פער מעטרצ'

האָפער אונגארישער 6.25 — 6.50 גולדען פער
מעטער-צענטנער.

גערסטע : מאַך שע 60—64 קילאָ 7.50—10,25
גולדען.

קוקורוץ (אלט) 6,65 - 6.75 גולדען.

קאָרנמעהל, נר' 1: 13.75 — 14.75 גולד. נר' 2
—.11—11.75 גולד. (פער 100 קילאָ.)

ווייצענמעהל, נר' 0: 16.50—17.50 גולד. נר' 1:
—.16—.17 גולד. — נר' 2: 15,50—16.50 גולד. נר' 3: 12,50
—.16 גולד. (אללעס פער 100 קילאָ.) —

שפיריטוס —,25—25,50 גולד. פער 10000 ליטער-
פערצענט.

לאָטטאָציעהונג פאָם 20-טען נאָוועמבער 1886.

בודאפעסט	79	89	15	23	10
טריעסט	74	43	22	41	11
לינץ	19	79	44	21	61

הערויסגעבער או. פעראנטוואָרטליכער רעדאקטאָר
מ. סאבאָלטשי.

אנצייגע.

דאס ספר „חוט המשולש“ איזט ביים פער-
פאססער
S. SCHREIBER
Oberrabbiner in Beregszász.
פער 40 קר., פראנקאָ פער 45 קר., צו ערהאלטען.

לאנדווירטהשאפטס-

מאשינען

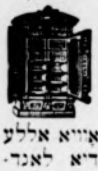

דאמפף- אונד גאָפעלדרעשנאָר-
ניטורען. רייטער — טריערס —
האָקסלער — קוקורוטצרעבלער
— שראָטמאשינען, מיהלען
פפליגע, וויינפרעססען, גראז-
אונד געטריידעמאָהמאשינען זאָוויא אללע
גאטטונגען רעקוויזיטען פיר דיא לאנד-
ווירטהשאפט.

פייערפעסטע קאססען אין ביללינ-
סטער אונד בעסטער קוואליטאָט ביא

Emil Müller,

Budapest, V., Waitznerringstrasse 76.

צאָהנע

אונד געביססע ווערדען נאָך דער בעסטען אמערי-
קאנישען מעטהאָדע פערפערטיגט. פרייזע בילליגסט.
אויך אויף ראטען.
J. BARNA, Budapest, Waitznergasse 24.

מצבות.

ארנאָלד כאָהנס גראבשטיינלאגער

Budapest, Waltzner-Boulevard Nr. 5.

(אן שבת אונד יו"ט געשפערט.)

עמפפיעהלט זיך אללען יענען, וועלכע דיא טרויריגע
פפליכט דעם גראבשטיינזעטצענס צו ערפיללען
האבען. — זעהר שאָנע גראבשטיינע אויס מארמאָר
אונד גראניט זינד אין גראָסטער איסוואהל פאָרראָ-
טהיג. קאָררעקטע גראווירונגען, זעהר שאָנע שריפ-
טען מיט עכטער פערגאָלדונג ווערדען בעסטענס
אויסגעפיהרט.

Eigenthümer Witwe M. REIS. Herausgeber und verantwortlicher Redacteur: M. SZABOLCSI. Budapest, Druck von Sam. Márkus, Andrássystrasse Nr. 12.

טעט אונד פיר דענזעלבען צוגלייך איינע „זיינעם מוטהע אונד זיינער פאטערלאנדסליעבע ענטשפרעכענדע אויסצייכנונג" פערלאנגט.

*) (דיא יודען אין שוועדען, דאנעמארק, בעלגיען אונד האללאנד.) דיא צאהל דער יודען אין שוועדען בעטראגט גענען 1800. איהרע לאגע ווירד אלס גינסטיג געשילדערט. דער אים יאהרע 1879 אין גאטהענבורג פערשטארבענע יודע מאגנוס — איין פערוואנדטער דעם עבענפאללס בערייטס פערשטארבענען, דורך זיינע בעליעבטהייט ביים דייטשען קראנפרינצען בעקאנטען בערלינער יידישען שטאדטפעראָרדנעטען גלייכען נאמענס — הינטערליעס איין פערמאכטניס פאן 200,000 מארק צור גרינדונג איינער אוניווערזיטאט. — דיא צאהל דער אין דאנעמארק אנזאסיגען יודען בעלייפט זיך אויף 5000. זיא שטאממען פאן דען אשכנזים, שפרעכען אבער טראטצדעם נור וועניג דייטש. — בעלגיען ענדליך צאהלט נאך נייערען בעריכטען 4000 יודען, פאן דענען דער ווייטאוס גראסטע טהייל אין וואהלשטאנד לעבט. נאך אמטליכען בעריכטען גיבט עס אונטער דען יודען בעלגיענס אונד האללאנדס 37 יידישע ווירדענטראגער, אונד צוואר: 1 סענאטאר, 3 מיניסטעריאלדירעקטארען, 1 אפפעללאציאנסגעריכטסראטה, 1 פריעדענסריכטער, 2 פראקוראטארען; 4 שטאאטסאינזשעניערס, 4 אוניווערזיטאטספראפעסארען, 3 מאיארע, 9 גארדע־קאפיטאנס, 6 קאניגליכע אדוואקאטען, 1 דירעקטאר דער קאניגליכען טעפפיכפאבריק אונד 2 גובערנארע דעם קאניגליכען מינצאמטעס; אויסערדעם זעהר וואהלהאבענדע קויפלייטע, פריוואט- אונד אייזענבאהנבעאמטע א. ז. וו.

*) (איבער דען געמיטהסצושטאנד דעם צארען) זינד דיא פערשיעדענסטען געריכטע אין אומלויף. אים פעטערסבורג בעריכטעט מאן היעריבער פאלגענדעס: „דא אויך דער קראנפרינץ טהראנפאלגער זעהר לײדענד איזט, ווירד בערייטס אים שלאסע דער צארענפאמיליע אונד אריבער בעראטהען, וואס געשעהען זאללע פיר דען פאלל, אלס דער קאיזער אונד דער טהראנפאלגער ניכט רעגיערען קאננטען. פאן דיעזעם, אונטער דעם פארזיטצע דעם גראספירסטען וולאדימיר אבגעהאלטענען פאמיליענראטהע האט דער צאר קענטניס ערלאנגט, אונד דאס ערדעגטע איהן אין זא האהעם גראדע, דאסס ער דעם גראספירסטען וולאדימיר דען בעפעהל ערטהיילטע, פעטערסבורג צו פערלאססען אונד דיא דראהונג אויסשטיעס, אללע מיטגליעדער דער קאיזערליכען פאמיליע אויסצוווייזען."

*) (צאר אלעקסאנדער אונד דער יידישע באנקיער בליכראדער.) דער רוססישע קאיזער האט אין דער לעטצטען צייט אורזאכע גענוג, אויפגערעגט צו זיין. וואס ער אונטערנימט, וויל ניכט רעכט פאן שטאטטען געהען. וויא אויס בערלין געמעלדעט ווירד, האט צאר אלעקסאנדער דיעזער טאגע דען בעקאנטען בערלינער יידישען באנקיער ה. בליכראדער איינגעלאדען, צום אבשלוססע איינער גראססען אנלייהע נאך פעטערסבורג צו קאממען. דער באנקיער האט אבער ביז יעטצט דיעזער איינלאדונג קיינע פאלגע געלייסטעט.

*) (דער דעקארירטע קאוואסע.) דער צאר האט יענען קאוואססען דעם רוססישען קאנזולאטס צו פיליפאפפעל, וועלכען דיא בולגארישע בעהארדע וועגען אונרוהעשטיפטונג אונד פריגעלייא פערהאפטען ליעס אונד אויף פערלאנגען דעם גענעראלס קוילבארס וויעדער פרייגעגעבען האט, מיט דער פערלייהונג דעם „גראסקרייצעס" אויסגעצייכנעט, איינעם ארדענס, דער צור בעלאהנונג פיר פערזאנליכען העלדענמוטה אים קריעגע בעשטיממט איזט! — אויך איינע פאלגע דעם „אויפגערעגטען געמיטהסצושטאנדעס" דעם רוססישען קאיזערס.

*) (בראנדשטיפטונג.) אין מאראש־סיגעט נעהמען אין לעטצטערער צייט דיא פייערסברינסטע אין ערשרעקענדעם מאאססע צו, אונד עס איזט קאנשטאטירט, דאסס דיא בראנדע געלעגט ווערדען, אונד צוואר פאן איינער באנדע, וועלכע — וויא איהר אנאנימעס פראגראמם לוטעט — יעטצט „דאס שטאדטהויז, דאנן דיא ארענא, ענדליך דאס הויז דעם גוטסבעזיטצערס טרוקס אונד דיא גאנצע גאססע" אין בראנד צו שטעקקען פערשפריכט! דיא בעוואהנערשאפט פאן סיגעט בעפינדעט זיך אין גראססער אנגסט אונד דיא פאליצייא איזט אייפריגסט בעמיהט. דער בראנדשטיפטערבאנדע אויף דיא שפור צו קאממען.

*) (אונזערע האנדעלסבעציעהונגען צו רומאניען) ווערדען וואהרשיינליך באלד וויעדער אויפגענאממען ווערדען. וויא ווייר בערייטס בעריכטעטען, האט מיניסטער קאלנאקי אין דען דעלעגאציאנען דיעסבעציגליך זיך אים גינסטיגען זיננע געאייסערט. נון ווירד געמעלדעט, דאסס דיא רומאנישען דעלעגירטען שאן אנפאנגס דעצעמבער צור וויעדעראויפנאהמע דער פערהאנדלונגען נאך וויען קאממען ווערדען.

*) (דער דרייהונדערטיאהריגע טאדעסטאג) דעם פאלענקאניגס שטעפאן באטהארי ווירד אם 12. דעצעמבער אין קראקויא פייערליך בעגאנגען ווערדען. אין מאנכען אונגארישען קאמיטאטען ווירד געפלאנט, אן דיעזער פייער דורך איבערזענדונג פאן קראנצען אויף דאס גראבמאל דעם קאניגס זיך צו בעטהייליגען, דער דעם אונגארישען געשלעכט באטהארי ענטשטאממטע, אים יאהרע 1871 פירסט פאן זיעבענבירגען אונד 1576 קאניג פאן פאלען וואורדע. ער רעגיערטע קורץ אבער רוהמרייך אונד שטארב אם 12. דעצעמבער 1586.

*) (צום קאססענדיעבשטאהלע אין טהערעזיאפעל.) היר האבען זייגערצייט אויספיהרליך איבער דען ביא אדאלף גייגער אין טהערעזיאפעל פעראיבטען איינברוכסדיעבשטאהל בעריכטעט. דיא דיעבע ענטפיהרטען דיא פייערפעסטע קאססע דעם הערן גייגער מיט דעם אינהאלט פאן 240,000 פל. וויא נונגעמעלדעט ווירד, זאלל דיא פאליצייא דען דיעבען אין עסעגג אויף דיא שפור געקאממען זיין.

*) (עפידעמיע אין בודאפעסט.) פאן זאנטאג ביז מאנטאג מיטטאגס וואורדען 2 אן דער כאלערא אונד 11 אן דען בלאטטערן ערקראנקטע, פאן פארגעסטער ביז געסטערן 1 כאלעראקראנקער אונד 14 בלאטטערנקראנקע (דאפאן 6 בלאס אן דען שאפבלאטטערן) אינס באראקקענשפיטאל געבראכט.

*) (איינע ערבשאפטסגעשיכטע) ערצאהלען פאריזער בלאטטער. דיעזער טאגע פאנד אין פאריז איין לייכענבעגאנגניס שטאטט, דאס זיך דורך גראסע פראכטענטפאלטונג, נאך מעהר אבער דאדורך אויסצייכנעטע, דאס קוים איין דוטצענד לייטע — דאס פערזאנאל דעם בעטרעפפענדען לייכענפעראיינס מיטגערעכנעט — דעמזעלבען בייוואהנטע. דער צור עוויגען רוהע געטראגענע היעס טערריי. ער שטארב אים אלטער פאן 90 יאהרען אין דער אמעריקאנישען (בראזילישען) שטאדט ריא דע יאנעירא אונד וואורדע דעססען לייכנאם נאך פאריז געבראכט. פאר 80 יאהרען האט ער זיך אין האווּרע אלס שיפפסיונגע פערדונגען. ער קאם נאך ריא דע יאנעירא אונד וואורדע מיט דער צייט איין שטיינרייכער מאנן. יעטצט הינטערליעס ער אבציג מילליאנען אונד איין טעסטאמענט מיט דער בעשטיממונג, דאסס זיין לייכנאם אין פאריז בעערדיגט ווערדע. דא דער מאנן קיינע קינדער האטטע אונד אויך פאן דעססען פערוואנדטען ניעמאנד עטוואס וויסס, ענטשטעהט דיא פראגע, וועם דאס גראסע ערבע צופאללט.

פֿאַלליעטאָן.

סולטאן אונד קרעמער

היסטארישער ראמאן אויס דער געשיכטע דער טירקייא.

(37-טע פארטזעטצונג.)

ניעמאנד וואגטע, דעם קאפודאן צו ווידערשפרעכען, זיא נאהמען דיא שטאהונגען הין, שליכען צור זייטע אונד גאבען איהם דען וועג פרייא. — אבדוללאה וואר ניכט דארט; וועגן ער דארט געוועזען ווארע, ווירדע ער איהם שאן געאנטווארטעט האבען.

אויך היער ריסט אבדי אונבעהעללינט דורך דיא עמפארער אונד געלאנגטע ענדליך אויף דען עטמיידאן.

יעטצט וואר ניכט מעהר בלאס דער קעססעל דעם ערסטען, זאנדערן בערייטס דער דעם פינפטען יאנישארענרעגימענטס אויסגעשטעללט. וועלכען זיא פאן דען פעלדשטיערן געהאלט האטטען אונד וועלכער פאן איינער שאר אויס דעם לאגער היערהערגעקאממענער יאנישארען אומשטאנדען וואר.

אבדי פאשא ערשיען זא אונערוואַרטעט אונטער איהנען, דאס זיא איהן ערסט געוואהרטען, אלס ער איהנען צובריללטע:

„לעגעט דיא וואפפען ניעדער!"

ערשראקקען בליקקטען זיא אויף דען קאפודאן. [וויא וואר דער היערהערגעקאממען? ניעמאנד וואגטע זיין שווערט צו ציעהען, עס נעהארכטע איהם אבער אויך ניעמאנד; — יעטצטערא וואר אויך דא ניכט אנוועזענד.]

אין דער מיטטע דעם פלאטצעס וואר דיא פאהנע דער עמפארער אויפגעריכטעט. אבדי פאשא ריסט שנורשטראקקס אויף דיעזעלבע צו. דיא יאנישארען שטיונטען איהן אן.

פלאטצליך שפרינגט אבער מוססלי אויס איהרען רייהען הערפאר אונד דעם קאפודאן צופארקאממענד, רייסט ער דיא פאהנע אן זיך.

מיט דער רוהע איינעס עכטען העלדען זאגטע אבדי פאשא צו איהם:

„גיב מיר דיעזע פאהנע, מיין זאהן."

מוססלי האטטע זיך נאך ניכט זא ווייט ערהאלט, אום אנטווארטען צו קאננען, דאך שיטטעלטע ער פערנייענד דען קאפף.

„גיב מיר דיעזע פאהנע, יאנישארע," זאגטע אבדי נאכמאלס אונד בליקקטע איהם פעסט אינס אויגע.

מוססלי גאב קיינע אנטווארט, זאנדערן ראללטע בלאס דיא פאהנע אום דיא שטאנגע.

„דיא פאהנע גיב הער!" ברילטע נונמעהר אבדי אונד ריסס זיין שווערט הערויס.

יעטצט דרעהטע מוססלי דיא פאהנענשטאנגע אום, דאסס דאס אין דיא ערדע געשטעקקטע ענדע אין דיא האהע שטאנד אונד זאגטע:

„איך עהרע דיך, אבדי פאשא, אונד טהוע דיר ניכטס צו לײדע, ווענן דוא דיך ענטפערנסט. איך ווינשטע אויך, דוא ווארעסט אים קאמפפע גגגען דיא פיינדליכען גיאוירס געפאללען, דענן דוא פערדיענסט, דאס דיין נאמע פערהערליכט ווערדע. דאך פערלאנגע ניכט דיעזע פאהנע פאן מיר, דענן ווענן דוא מיר נאהער קאממסט, רעננע איך דיר דיעס שטומפע ענדע אין דען בויך."

ביא דיעזען ווארטען שפראנגען אללע יאנישארען עמפאר אונד אומרינגטען דען טאפפערען מוססלי, איהן מיט איהרען ענטבלאסטען שווערטערן בעשיטצענד.

„עס טהוט מיר לייד אום אייך, וואקקערע יאנישארען." זאגטע אבדי.

„אויך דוא טהוסט אונס לייד, רוהמרייכער קאפודאן," זאגטע מוססלי.

דאמיט פערליעס דער קאפודאן דען עטמיידאן. ער זאה וויא דיא מענגע איהם איבעראלל רוים גאב, וואו ער ערשיען, ער זאה אבער אויך, דאס זיך דיעזעלבע הינטער איהם זאפארט וויעדער שלאס, זאבאלד ער זיך ענטפערנטע.

„דיעזע קאננען נור דורך דיא וואפפען געציכטיגט ווערדען," מורמעלטע ער פאר זיך הין אונד ריסט דורך דיא שטאדט, אהנע דאס איהם אויך נור איין האאר געקריממט װאָרדען וואַרע.

* * *

דרויסען אים לאגער וואורדע אונטערדעססען גראסע בעראטהונג אבגעהאלטען. ביא דער נאכריכט פאן דער עמפארונג, וועלכע דער ענטפלאהענע קיאיא אונד יאנישארענאגא אין דען ענטזעטצליכסטען פארבען שילדערטען, ריעף דער סולטאן דיא וועצירע, דיא אולעמאס (קולטוסבעאמטען) דען מופטי אונד דיא שייכס צו איינער אללגעמיינען גראסען ראטהע אין זיינעם פאלאסטע אם מעערעסופער צוזאממען.

(פארטזעטצונג פאלגט.)

אויף דער באלקאנהאלבאינזעל וואהרט, דיא זעלבסטשטאנדיגע ענטוויקקעלונג דער באלקאנשטאאטען ערמאגליכט אונד דיא צולאסיגען וויגשע דערזעלבען בעריקזיכטיגט. וואָ עס גילט, דיא עהרע דער מאנארכיע צו פערטהיידיגען, ווערדען יעדערצייט אללע פאלקער דעם רייכעס, צו יעדעם אפפער בערייט, פרייוויללינג דעם רופע דעס קאיזערס פאלגען; אבער זיא ווערדען אויך דאנקבאר זיין, ווענן זיא דיא זעגנונגען דעם פריעדענס צור ענטוויקקעלונג איהרעס ווירטהשאפטליכען לעבענס געניעסען קאננען.

„דיא רעגיערונג בעטראכטעט דען בערלינער פערטראג אלס דיא רעכטסגרונדלאגע צור אויפרעכטערהאלטונג דער אָרדנונג אויף דער באלקאנהאלבאינזעל. אין יעדעם איינגרייפען איינער איינצעלנען מאכט מיט מעהר אָדער וועניגער געוואלטזאמען מיטטעלן אין דען באלקאנלאנדערן, ווידערשפריכט דען בעשטיממונגען דיעזעס פערטראגעס. בולגאריען וואורדע אלס אונאבהאנגיגעס פירסטענטהום געבילדעט אונד מוסס זיך — אויסער זיינעם פערהאלטניססע צור טירקייא — אין פאללער זעלבסטשטאנדיגקייט ענטוויקקעלן. אין דעם פאריאהריגען פארגעהען בולגאריענס אין דער אסטרומעלישען פראגע איזט אללערדינגס איינע בעשטיממונג דעם בערלינער פערטראגעס פערלעטצט וואָרדען; דאָך איזט צו האפפען, דאסס דיעזע פראגע אים איינפערנעהמען דער מאכטע געלאזט ווערדען ווירד.“

פערנער דריקקט דער בעריכט דיא בעפריעדיגונג איבער דיא מיטטהיילונג קאלנאקי'ס בעציגליך אונזערעס פערהאלטניסעס צו דען אויסווארטיגען מאכטען אויס, בעטאָנט דאס בינדניס צווישען אסטערייך־אונגארן אונד דייטשלאנד, אונזערע בעזאנדערס גוטען בעציעהונגען צו ענגלאנד אונד איטאליען אונד גיבט דער האפפנונג אויסדרוקק, דאסס עס געלינגען ווערדע, דיא בולגארישע פראגע אויף פריעדליכעם וועגע צו לאזען.

דער בעריכט שליעסט מיט פאלגענדען וואָרטען: „מיט פאלסטעם פערטרויען שפריכט דער אויסשוסס דיא האפפנונג אויס, דאס עס דעם העררן מיניסטער דער אויסווארטיגען אנגעלעגענהייטען געלינגען ווערדע, אויך פערנערהין אונזערע אינטערעססען אין פאללעם אימפאנגע צו וואהרען.“

אין דיעזעם בעריכטע איזט דאס וויכטיגסטע, דאסס דיא אסטערריי(כ)ישע דעלעגאציאן אונאומוואונדען, קלאר אונד אפפען דאס פארגעהען רוסלאנד'ס אין בולגאריען פערדאממט אונד דיא בולגארען גלייכזאם אויפמונטערט, אויף דער איינגעשלאגענען באהן מוטהיג פארטצושרייטען. דיא טשעכישען דעלעגירטען אסטערריי(כ)ס מאגען אין איהרער בעקאננטען רוססענפריינדליכקייט דאמיט ניכט איינפערשטאנדען זיין, אבער דען פאלנישען אונד דייטשען דעלעגאציאנסמיטגליעדערן דער יענזייטיגען רייכסהאלפטע האט דיעזער בעריכט זיינע ענטשטעהונג צו פערדאנקען.

דער בעריכט דעם בארשעט־אויסשוססעס דער אונגארישען דעלעגאציאן איזט עבענפאללס בערייטס פערטיג אונד דירפטע מארגען אין דיעזעם אויסשוססע פארגעלעגט ווערדען. אב אויך דיעזער בעריכט זיך זא גאנץ אונד גאר מיט דער פאליטיק קאלנאקי'ס איינפערשטאנדען ערקלארען ווירד, קאנן נאך ניכט בעשטיממט געזאגט ווערדען, צומאל עס אונטער דען אונגארישען דעלעגירטען מעהרערע גיבט, וועלכע איין ענטשיעדענערעס אויפטרעטען אונזערעס מיניסטעריאומס דעם אייסערן געגענאיבער דען רוססישען אנמאסונגען פיר וויגשענסווערטה האלטען; עבען דעסהאלב אבער קאנן מיט אומזא מעהר בעשטיממטהייט אנגענאממען ווערדען, דאסס דער בארשעט־אויסשוסס דער אונגארישען דעלעגאציאן זיך דער פעראורטהיילונג דעם רוססישען פארגעהענס פאללקאממען אנשליעסען, ווענן ניכט דערזעלבען נאך לעבהאפטערען אויסדרוקק פערלייהען ווירד.

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

*(קאניג הומבערט אים יודענקווארטיער צו פלארענץ.) אין דען איטאליענישען שטאדטען גאב עס בעקאננטליך איינגע ענגע אונד שמוטציגע שטאדטטהיילע, אין וועלכען דיא יודען איינציג וואהנען דורפטען. דיעזע יודענקווארטיערע („געהעטטא“ גענאננט) ווערדען יעטצט אין איטאליען ניעדערגעריססען. דער קאניג פאן איטאליען, וועלכער יעטצט מיט דער קאניגין אין פלארענץ ווייילט, בעזיכטיגטע לעטצטהין דאס דארטיגע געהעטטא, אונד אלס ער דיא שמוטציגען גאססען אונד ארמזעליגען הייזער דיעזעס שטאדטטהיילעס זאה, זאגטע ער צום בירגערמייסטער: „עס איזט אונגלויבליך, דאסס יאהרהונדערטע לאנג אין דיעזען עלענדען לאכערן מענשען לעבען קאננטען. עס וואר האכסטע צייט, דיעזעס מענשענאונווירדיגען דאזיין איין ענדע צו מאכען. מאגע מיט דיעזעם עלענדען געמייער אויך דיא ערינגערונג אן דיעזע שמאך פערגאנגענער יאהרהונדערטע פאללען!“

*(דיא שטודירענדע יידישע יוגענד אונגארנס) איזט אן צאהל דער שטודירענדען יוגענד אנדערער קאנפעסיאנען אין דיעזעם לאנדע פערהאלטניססמאסיג איבערלעגען. דעם נייעסטען בעריכט דעם אונגארישען אונטעררי(כ)טסמיניסטעריאומס פיר דאס שוליאהר 1884—1885 איזט צו ענטנעהמען, דאסס אים אבגעלויפענען שוליאהרע דיא בודאפעסטער האכשולען (פיר יוס, מעדיצין או. ז. וו.) צוזאממען פאן 3375 האָרערן בעזוכט וואורדען; דאפאן ווארען **1058** יודען.

*(יידישעס אויס פראנקרייך.) דער פאריזער יידישע פריוואטגעלעהרטע הערר מ. שוואב, דער אויך אן דער „ביבליאטהעק נאציאנאל“ איין אמט בעקליידעט, האט פאן דער רעגיערונג איינען לאנגערען אורלויב צו ערהאלונג זיינער דורך אנשטרענגענדע שטודיען ערשיטטערטען געזונדהייט ערהאלטען. הערר שוואב האט זאעבען דען נייטען באנד זיינער איבערזעטצונג דעם תלמוד ירושלמי אינ'ס פראנצאזישע ערשיינען לאססען. דיעזער באנד ענטהאלט דאס ענדע פאן גיטין, נזיר אונד קידושין. — דער מיט דער אבעראויפזיכט אין דען פאריזער שפיטאלערן בעטרויטע יידישע ארצט דר. גוגגענהיים וואורדע פאם פראנצאזישען אונטעררי(כ)טסמיניסטעריאום בעאויפטראגט, איינע וויססענשאפטליכע רייזע נאך אסטערייך־אונגארן צו אונטערנעהמען. — אויס מארזעילל ווירד געשריעבען: איינע קאררעספאנדענץ אויס טהאנהאא (אים הינטעראינדישען רייכע אננאם) לאבט דיא מוטהיגע אויפפיהרונג דעם יידישען ליטנאנטס פראנק אים דעם פראנצאזישען יאגער־רעגימענטע, דער אין איינער איינזאמען שטראססע דער געגאננטען שטאדט פאן מעהר אלס פינפציג רעבעללען איבערפאללען אונד אימצינגעלט וואורדע. יעדאָך קיהנהייט גענוג בעזאסס, אום זיך דענזעלבען ענטגעגענצושטעללען אונד זיא אין דיא פלוכט צו שלאגען. ער קאם, אים צוואנציג וואונדען בלוטענד, אין דער קאסערנע אן, פיהלטע זיך אבער איבערגליקליך, דער פראנצאזישען אוניפארם צו איינעם זאלכען זיעגע פערהאלפען צו האבען. זיין רעגימענטסקאממאנדאנט האט אן דען גענעראלרעזידענטען דער פראנצאזישען רעגיערונג אין טאנקינג, דען דיעזער טאגע פערשטארבענען עהעמאליגען פראנצאזישען יוסטיצמיניסטער פויל בערט, איינען זעהר ריהמענדען בעריכט איבער דיא טאפפערקייט דיעזעס טיכטיגען אפפיצירס געריכ־

געשיכטע דער נייערן צייט.

(50־טע פארטזעטצונג.)

דיא פאלקער זעלבסט שיענען זיך וועניג אום דיא אבמאכונגען דער היילינגען אלליאנס צו קיממערן. בעזאנדערס וואר דיעס בייא דען דייטשען דער פאלל. זיא האבען מיט בייישפיעללאזעם אפפערמוטהע געקאמפפט אונד געליטען, ביז זיא דאס רייך בעפרייטען, אונד נון ענטשיעד איהר שיקקזאל דער קאנגרעסס דער מאכטע. דיא דייטשען פאלקער וואללטען איבער זיך זעלבסט פערפיגען, זיא וואללטען זיך פערנער פאן דען פעראלטעטען אינשטיטוציאנען, דיא דיא פאלקער אלס סקלאווען דער הערדשער הינשטעללטען, לאזמאכען — דאס בייישפיעל פראנקרייכס האטטע עבען מאכטיג געווירקט — דאס הויפטבעשטרעבען דעם נון בעפרייטען דייטשלאנדס אבער ריכטעטע זיך דאראויף, פאן דעם פלוך דער „32 פאטערלאנדער“ בעפרייט צו ווערדען.

דאס דייטשע רייך, איבער וועלכעם 32 קאניגע, גראססהערצאגע, הערצאגע, פירסטען, מארק־ אונד פפאלצגראפען הערדשטען, האט פאן יעהער אונטער דעם אונערטראגליכען דרוקקע דיעזער פיעלען בעגליקקער איהרער פאלקער געליטען. נון, דא זיא איינמאל איינמיטהיג געגען פראנקרייך געקאמפפט אונד רוהמפאלל געזיעגט האבען, וואללטע דאס יונגע דייטשלאנד דיא פעראייניגונג צו איינעם גראססען שטאאטע. וויר האבען געזעהען, דאס דיא קאנגרעססמאכטע געגען איינע זאלכע פעראייניגונג ענטשיעדען האבען, דיא דייטשען זעלבסט אבער קיממערטען זיך וועניג אום דיעזע בעשליססע אונד זעטצטען איהרע ריעסבעשטעליכעס שטרעבען אפפענטליך אונד אים געהיימען פארט.

גלייך נאך דעם טילזיטער פריעדען האטטע זיך אונטער דעם הייטליכען שוטץ דער פאן דען דייטשען פערנאכטעטען קאניגין לואיזע פאן פרייסען זעלבסט אונטער דעם נאמען דעם טוגענדבונדעס איין פעראיין געבילדעט. וועלכער זיינען מיטגליעדערן דיא שטרענגסטע זיטטליכע אונד גייסטיגע אויסבילדונג צור פפליכט מאכטע, דעססען געהיימעס בעשטרעבען אבער צונאכסט אויף דיא בעפרייאונג דייטשלאנדס געריכטעט וואר. אן דער שפיטצע דעס בונדעס שטאנד דער מיניסטער שטיין, צו דען מיטגליעדערן געהארטען פרינצען דעס קאניגליכען הויזעס אונד מאנגער וויא שארנהארסט, גנייזענאו, יארק, שילל, שלייערמאכער, ניעבוהר או. א. פאן איהנען גינג פארציגליך דיא געהיימע אנרעגונג צו דעם פיירינען אויפשוואונג אויס, וועלכער דיא וואונדער דער טאפפערקייט אונד דער פאטריאטישען היננעבונג אים פרייהייטסקריעגע בעווירקטע. אלס אבער דיא בעפרייאונג פאן דעם פרעמדען יאך ערקאמפפט וואר, דא שלוג דער שווארמערישע גייסט דער פרייהייט אונד פאטערלאנדסליעבע דיא היער געקענגציי(כ)נעטע ריכטונג איין. דיא פעראייניגונג דייטשלאנדס צו איינעם רייכע, דיא אנדערונג דער בעשטעהענדען פערפאססונג אים זינגע דער פראנצאזישען פרייהייט, דיא בעטהיילינגונג דעס פאלקעס אן דער רעגיערונג. דאס אויפהעבען דער אונטערשיעדע צווישען קלאססען אונד רעליגיאנען, דאס וואָרען דיא עדלען ציעלע, דיא זיך נונמעהר דיא מיטגליעדער דעם טוגענדבונדעס אויסגעשטעקקט האבען.

פרייסען אונד אסטערייך, דיא בײדען דייטשען הויפטשטאאטען, וואללטען פאן דער איינפיהרונג איינער פרייען פערפאססונג ניכטס האָרען אונד דאדורך ערהיעלט דאס מיסספערגניגען נייע נאהרונג, אונד בעזאנדערס וואורדע דיא יוגענד אויף דען דייטשען אוניווערזיטאטען אימטער אויפגערעגטער איבער דיא פארענטהאלטונג דער רעכטע, וועלכע דער נאציאן אין דען פרייהייטסקריעגען פערשפראכען וואָרדען זיינען. בעקאננטליך האטטע דיא אקאדעמישע יוגענד זיך מיט בעגייסטערטער היננעבונג אן דער אללגעמיינען ערהעבונג בעטהיילינגט; אונטער איהר האטטע דער טוגענדבונד אויך פריהער שאן זיינע בעמיהונגען צור הערבייפיהרונג איינער בעססערן צייט אייפריג בעטריעבען. נאכדעם נון איינע מענגע מיטהיגער, טאפפערער יינגלינגע מיט עהרען אויס דעם קאמפפע צוריקגעקעהרט וואר, ענטוויקקעלטע זיך אויף דען דייטשען האכשולען איין קראפטיגעס, לעבענדיגעס טרייבען. דיא זיך בילדענדע זאגענאננטע בורשענשאפט, וועלכע צונאכסט בעשטיממט וואר, איינען געמיינזאם דייטשען זינן אים געגענזאטצע צו דען איינצעלנען לאנדסמאננשאפטען צו פפלעגען, אונד בעזאנדערס איינען געוויססען זיטטליכען ערנסט אונטער דען שטודירענדען צו פערברייטען, וואורדע באלד צום מיטטעלפונקט דער פרייהייטסבעשטרעבונגען אונד דער פייגדזעליגקייט געגען דיא דאמאליגען רעגיערונגען. דערזעלבע גייסט הערדשטע אין דען זאגענאננטען טורנפעראיינען, וועלכע אויף אנרעגונג דעס טורנלעהרערס יאהן אין גאנץ פרייססען אונד אין איינעם גראססען טהייל דייטשלאנדס געבילדעט וואָרדען וואָרען, וועלכע אבער באלד ניכט בלאס דעם צוועקקע דער קארפערליכען קראפטיגונג, זאנדערן אויך דער בעפאָרדערונג פאליטישער פרייהייטסצוועקקע דיענען מוססטען.

(פארטזעטצונג פאלגט.)

דיא נייען מאטריקעל-בעצירקע.

22. סעריע דער פאָם קולטוס-מיניסטעריאום בעריישט גענעהמיגטען מאטריקעלבעצירקע.

סערעדניע (קאָמיטאט אינג.) פראָז. מאָזעס בערקאָוויטש (וואָהנהאַפט אין אנדראשאָץ). מאטריקענפיהרער: ראבבינער סאלאָמאן אדלער. (נייער בעצירק.)

טארדא (קאָם. טאָרדא-אראניאש.) פראָזידענט אונד פראָוויזארישער מאטריקענפיהרער: פארקאש סאלאָמאָן.

סאלארד (קאָמיטאט ביהאר.) פראָזידענט אונד פראָוויזארישער מאטריקענפיהרער: סאמיעל שלייפער.

אסאָד. (קאָמיטאט פעסט.) פראָזידענט: פ. שלעזינגער, מאטריקעלפיהרער: ראבבינער י. ל. שרייבער.

בריעפע דער רעדאקציאָן.

עהרוו. ה. ראבבינער אין יאנקאָוואץ. נעוויסס.

הערן ל. אין ט. 1. יאוואהל. — 2. אין אליציען זינד אנדערע געזעטצע, אלס אין אונגארן. — 3. יעדער, דער ניכט זאָלדאט איזט, מוס מיליטאַרשטייער צאהלען. — 4. אין איינציגער זאהן איזט נור דאנן בעפרייט, ווענן ער ארבייטסאונפאהיגע עלטערן צו ערהאלטען האט.

הערן מ. ל. אין נאדי-בעטשע. »Monsieur le baron Maurice Hirsch Paris« גענינט פאָללשטאנדיג.

הערן י. ק. אין פישפיק לאדאני. דאס וואָרע איין הימעל שרייענדער חלול השם, דאס וויא דער יודענהייט שאנדע ערוואכסען קאננטע. מיט דיא פריוואטבע, אונד ווענן זיא אויך גערעכט וואָרע, אין דען הינטערגרונד טרעטען. היער טריטט דער שאנע זאטץ אין געלטונג: כבוד אלוקים הסתר דבר.

אן דיא הערען י. ש. אונד י. ה. זו. אין ניר-מאדא. ה. נ. אין מאָלשאווא. ה. ש. אין בארשאדהארשאני אונד י. ש. מאגישטא. ניכט געצאָגען.

הערן ל. נ. אין שאטעני. איהר לאז איזט אם 2-טען נאוועמבער מיט איינעם געווינן פאָן **600** גולדען געצאָגען. פאללינג ווירד עס אם 1. פעבער 1887.

דער שטאממבוים דער פאמיליע סופר.

III.

חתם סופר זצ"ל וואורדע — וויא ערוואהנט — שאָן פאָן זיינער קינדהייט אויף צום תלמוד-שטודיום אנגעהאלטען. פיר יעלבעס ער אויך איינע אונגעוועהנליכע בעגיערדע אן דען טאג לעגטע. זיין פאטער לייטעטע זיינען אונטערריכט יאהרעלאנג דעם טאגעס, אונד אם אבענד, אלס דער קנאבע זיך שאָן צו בעטטע בעגאב, לעגטע ער איהם אמטער איינע תלמודישע פראגע פאָר אונד ליעס איהן ניכט עהער איינשלאפען, ביז ער דיעזעלבע בעאנטוואָרטעט האטטע.

איס אלטער פאָן אכט יאהרען טראט ער אין דאס בית המדרש דעם בעריהמטען רבי נתן אדלער ב"ין זצ"ל, דער איהן וועגען זיינעם שארפזינניגעם אונגעמיין ליעבגעוואנן האטטע. יעדען זאמסטאג פפלעגטע איין אנדערער פאָן דען בחורים ביא דיעזעם ראבבינער איינען תלמודישען פארטראג (דרשה) צו האלטען. אלס צום ערסטען מאל דיא רייהע אן דען קליינען משה קאם, וואָהנטען מעהרערע תלמידי חכמים דיעזער דרשה ביא. דער קנאבע נאהם צור גרונדלאגע זיינעס פארטראגעס איינע זעהר שוויעריגע אונד קאמפליצירטע פראגע זיינעס גראָספאטערס, דעם בעריהמטען גאון מהרש"ש. דיא צוהאָרער שטיינטען איבער דיעזע פראגע, וועלכע זיא פיר אונלאָזבאר היעלטען. דער קנאבע בעאנטוואָרטעטע זיא אונד זאגטע: „מיין גראָספאטער שיינט זיך געאירט צו האבען, דענן וויא מאן זיעהט, איזט דא גאר ניכט קשה." דער ביא דיעזעם פארטראגע אנוועזענדע פאטער דעס קנאבען פערזעצטע איהם אין דער ערסטען צאָרנעסאויפוואללונג דאריבער, דאסס ער עס געוואגט האבע, געגען זיינען גראָספאטער, דיעזען גאון גדול ותפארת הדור, זאָ צו שפרעכען, איינען באקענשטרייך. דער קנאבע בראך בעשאמט דען פארטראג אב. רבי נתן אדלער יעדאָך פערבאָט דעם קנאבען, מיט זיינעם פאטער פערנער צו שפרעכען; דא ער פירכטעטע, דאסס ביא איהם דורך זאָ ראשע בעהאנדלונג דיא לוסט צום לערנען ערקאלטען קאננטע. אלס דעם פאטער דיעזעס פערבאט צו אָהרען קאם, וואר ער זעלבסט דאריבער בעטריבט, דאסס עס איינגעהאלטען ווערדע. פאָן דיעזעם טאגע אנגעפאנגען וועכסעלטען פאטער אונד זאהן קיין וואָרט מיט איינאנדער: לעטצטערער בעצאָג פאָן דא אן ביא זיינעם רבי אויך קאָסט אונד קוואַרטיער.

איינינע יאהרע פערגינגען זאָ אונד דער קנאבע קראנקטע זיך הייםליך דאריבער, דאסס ער מיט זיינעם פאטער אין איינער רעזידענץ שטאדט זיא אונד דעננאָך מיט איהם ניכט שפרעכען דירפע. ער בעשלאָסס דאהער, זיינע פאטערשטאדט צו פערלאססען. היימליך גינג ער, 15 יאהרע אלט, נאך מאינץ אונד לערנטע ביא ר׳ טעוועלע שיער, וויא ער געהערט אונד געאכטעט וואר אונד פיר זיין אויסקאממען רייכליך געזאָרגט וואורדע. באלד קעהרטע ער יעדאָך פאָן היימוועה געפלאגט, נאך פראנקפורט צוריק.

מיט זעכצעהן יאהרען האטטע ער גאנץ ש"ס פאָללענדעט. דאמאלס וואורדע רבי נתן אדלער אלס ראבבינער נאך באָסקאָוויץ (מאהרען) בערופען; וואָהין איהם דער יונגע סופר פאָלגטע. דאָרט וואר ער אונטער דעם נאמען „דער פראנקפורטער בחור" געקאנט אונד האָכגעשעטצט. אלס יעדאָך רבי נתן נאך פיורדא גינג, בעפאהל ער זיינעם תלמיד, זיך נאך דער מאהרישען שטאדט פראָסניץ צו בעגעבען. דער „פראנקפורטער בחור" גינג נון דאָרטהין.

הומאָריסטישעס.

רעב איציק שיינק פאסטעט דען פעסטען פאַרזאָבין, פאָן נון אן גאנץ פראָם צו זיין אונד גינג צו איינעם „רעבבע", אום פיר דיא בעגאנגענען עבירות תשובה צו נעהמען.

רעבבע: ווענן איהר וועט פאסטען איאהר שני וחמישי, וועט אייך השי"ת מוחל זיין.

ר׳ איציק: רעבבע לעב, עך בין א שוואכער מענטש, עך על דאָס נישט אויסהאלטען.

רעבבע: נו, זאָללט איהר אייך אין גאנצען יאהר אין קאלט וואססער טובל זיין.

ר׳ איציק: חלילה, רעבבעלעב, עך קען דער מעך נאך פערקיהלען.

רעבבע: אבער וואס פאר א קנאס וועלט איהר געבען?

ר׳ איציק: עך על לייבער ברי א גאנץ יאהר ניש עולה לתורה זיין.

אין בעל הבית, דער אפט פאַרבעטעטע יאָללטע דען חזן בעשאמען אונד זאגטע איהם פאָר מעהרערען לייטען: „איך בעטע פיר עהרע, ויא אבער פירס געלד."

דער חזן ערווידערטע רוהיג: „יעדער בעטעט פיר דאס, וואס איהם פעהלט. מיר פעהלט געלד, בעטע איך פירס געלד."

ר׳ שרגא׳ניטעס פראגטע איינסט ר׳ יודל אבס, דער אין תלמיד חכם אונד אלס גייצהאלז בעריהמט וואר, פאָלגענדעס: איהר קאנגט דאך לערנען, זאגט מיר זאָט מוחל, א תירוץ אויף דער קשיא: לך לך, זאגט רש"י להנאתך ולטובתך, שלח לך זאגט רש"י אם תרצה שלח. זעה מיר דער, איבעראל וויא עס שטעהט לך איזט עס צו בעטאטען. אין דער הגדה שטעהט לך כי לך, לך ולך, לך אף לך, לך ה׳ הממלכה, זעבענמאל לך, וואס בעטאטען דען לך׳ס? ר׳ יודל אבס, דיא האנד אויף דיא שטירנע לעגענד, אום איינע איינענבליקע נאכצודענקען, אנטוואָרטעטע וויא פאָלגט: אין דער הגדה שטעהט: רבי יהודה הי׳ נותן בהם סימנים דצ"ך עד"ש באח"ב זאגט דע וועלט פשוט, ר׳ יהודה איז געוועזען א אורמער בחור, האט מען עם בא אן בעל הבית א קליינע כוסה געגעבען, האט ער נישט געוואָללט 10 מאָל אויסשפריטצען, האט ער זיך געמאכט נאָר דריי מכות ער זאָלל נאָר דריימאל ברייכען מיט דעם פינגער ארויסצוואַרפען. ממילא איז דעך קשה, וויא זאללען דיא איבריגע מכות אהינקוממען? איז דער תירוץ: לך ולך לך אף לך וכו׳ דאס איז אללעס לך, פאר דיס שטיית פיר זיבען מאל לך.

פראגע אונד אנטוואָרט.

פראגע: וועלכע שטאדט קאנן מאגן איינעם מארבען צורופען, ווענן איהר פעטער אינטריא געוואָרדען איזט?

אנטוואָרט: פעטערוואַרדיין! (פעטער וואַר דיין.)

פראגע: וועלכען שטאָלץ קאנן נור איינע פרויא אונטערדריקען?

אנטוואָרט: דען האגעשטאָלץ.

פרייטאג-פעלליעטאָן.

וואונדערבארע שיקזאלע.

(אָדער נאך 10 יאהרען).

(12-טע פאָרטזעצונג.)

איבער איינע שטונדע פיהרען וויר שטיללשווייגענד דאהין; וויר פאססירטען מעהרערע דאָרפער. וויר בעגעגנעטען רייזענדען אונד וואגען אונד היעלטען אונס נון פיר גערעטטעט. דא ערסט וואנדטע איך מיך אום אונד בעגריסטע פריינדליך דיא פרויען. זיא האטטען זיך ביידע אויסגעפאסט; עס וואר איינע אלטע אונד איינע יונגערע, אונד איך זאה שנעלל, דאסס עס מוטטער אונד טאָכטער. מוטהמאססליך גלויבענסגענאָססען, ווייל. דיא טאָכטער לאג אן דער ברוסט דער מוטטער, מאטטענבלייך, מיט טהראנען אויף דען וואנגען. לעטצטערע האטטע דיא פאססונג וויעדער ערלאנגט אונד שטרייכעלטע דאס אנגעזיכט דעם מאדכענס. קוים האט איך דיא פפערדע נון רוהיגער געהען ליעס אונד מיך, זיא בעגריססענד, אומוואנדטע, אלס דיא מוטטער מיר מיט בליקק אונד וואָרט איהרען איננינסטען דאנק אויסשפראך, אונד דיא טאָכטער שנעלל מיינע האנד ערגריפף אונד צו איהרעם מונדע פיהרטע. איך באט זיא, זיך צו פאססען אונד מיט מיר פערייינט גאָטט צו דאנקען, דער דיא געפאהר, אבער אויך דיא רעטטונג צור רעכטען צייט זענדעטע. איהרע דאנקזאגונגען אונד לאָבשפריכע איבער דיא בעוויעזענע הינגעבונג קאננטע איך ניכט געניגענד אבלעהנען, אונד אלס זיא ערסט ערפיהרען, דאס איך יודע זייא, אפפנעטען זיא דיא שאבצקאממער איהרעס הערצענס אום זאָ מעהר. איך ערפיהר דאבייא, דאס עס דיא פרויא אונד טאָכטער דעס ראבבינערס דער ארשבנעמינדע פאָן ניסטע וואַרען, אונד צו איינער שוועסטער דער ערסטערן געראָפען וואַרען, דיא אם שאַרטענבעטטע ליעגט, אונד וועלכע זיא הייטע ווענן דער פעסטעסטצייט (ימים טובים) פערלאססען געמיססט. אָהנע האָפפנונג פאָן דאנגען מיט צו נעהמען.

וויר געלאנגטען נאך ניסטע; איך בראכטע דאס געפאָהרט נאך דער אנוויייזונג דער ביידען פרויען, פאָר דאס הויז דעס ראבבי; אבער דא עס שאָן האָהע צייט וואר, טראט איך, טראָטץ אללעס וויעדערעדען, ניכט איין, זאָנדערן בעגאב מיך צו מיינעם נאכטקוואַרטיער. מיין פארטראג געפיעל אין דעם קליינען קרייזע אונד מאן פערשפראך מיר, דען ווינטער אין ניסטע צוצובריגנען, אונד איין בית המדרש צו האלטען.

זאָ וואַרען איינינע טאגע פערגאנגען, אונד איך וואר פאר דען געשאַפטען אונד ארבייטען דער צייט ניכט אומשטאנדע געוועזען, מיך נאך מיינען גערעטטעטען אומצוזעהען. דא זאנדטע נאבריעס דער פערזאָהנונגסטאג פאָראיבער וואר, דער ראבבי צו מיר, אונד לוד מיך איין. איך פאנד איהן אין זיינעם שטודיום ערנוישעס אונד ציעמליך איינגעשרומפפטעס מאנגבאָן, דאס זיך אין דאנקזאגונגען ערשאָפפטע. עס וואר מיר זאָנדערבאר צו מוטהע, אלס איך זאָ מיט דער אנגעהליכען געשטאלט, דיא מיר נאָסס ער-

איין יידישער דיכטער.

דר. לעאָפּאָלד קאָמפּערט, דער אין ווייטען קרייזען ריהמליכסט בעקאננטע יידישע דיכטער, איזט געסטערן אין וויען אים 65. לעבענס־יאהרע געשטאָרבען. דער עדלע פערבליכענע וואר איין יידישער דיכטער אים עכטעסטען אונד בעסטען זיננע דעס וואָרטעס, דענן ער שטעללטע זיינע הערפאָרראגענדען פֿאָהיגקייטען אין דען דיענסט דעס יודענטהומס אונד פערוועגדעטע זיין גלאַנצענ־דעס, בעוואונדערונגסווערטהעס טאלענט אויסשליעס־ליך צור טרעפפליכען, ביזהער פאסט אונגאכגעאהמט געבליעבענען שילדערונג דעס בעוועגטען לעבענס אונד טיעפאיננערסטען פיהלענס זיינער פאָן איהם אינניגסט געליעבטען גלויבענסגענאָססען. אין דיעזעם פאכע וואר ער איין מייסטער אונד ער פאנד היע־רין אנערקעננונג אין דען האָכסטען קרייזען.

אונטער פיעלען אנדערען ווערקען („אויס דעם געטטאָ,״ „באָהמישע יודען,״ „געשיכטען איינער גאס־סע,״ „צווישען רואינען״ או. ז. וו.) שריעב קאָמפּערט איך איינע וואונדערבארע יידישע ערצאָהלונג אונ־טער דעם טיטעל „יאהרצייט״, אין וועלכער ער דיא טרייע אונד פיעטאָט, וועלכע דיא יודען איהרען פערשטאָרבענען בעוואהרען, אין זאָ ריהרענדער ווייזע דארשטעללטע, דאס זיא פיעלען טהראָנען ענטלאָקקטען. זיינע ווערקע וואורדען אין דען האָב־סטען קרייזען מיט גראָסער פאָרליעבע געלעזען. זאָ קאם דאס בוך „יאהרצייט״ אין פראג איך ווילאנד קאיזער פערדינאנד אין דיא האנד, דער עס מעהר אלס איינמאל דורכלאז אונד זיך הורך דען אינהאלט דעסזעלבען מאָכטיג אנגעצאָגען פיהלטע. זיינע מאיעסטאָט לענטע דאמאלס דעם בייא האָפע פערמעהרענדען אָרטהאָדאָקסען יודען. דעם ערסט אונלאָנגסט פערשטאָרבענען האָפּויעכס־לער העררן איגנאטץ דייטש, פאָלגענדע פראַגע פאָר: „ווענן איין יודע קינדערלאָז שטירבט, ווער זאגט פיר זיין זעעלענהייל צור „יאהרצייט״ קדיש?״ דער געפראגטע וואר איבער דיעזע וואָרטע ניכט ווענינ ערשטוינט, דא ער דען קאיזער ניע־מאלס צופאָר פאָן זאָלכען דינגען שפרעכען גע־האָרט האטטע. הערר דייטש ערוויעדערטע, דאס דיא יודען היילינגפראיינע האבען, דיא פיר דערען פערשטאָרבענע מיטגליעדער דאס זעעלענגעבעט פערריכטען לאססען. „גיבט עס אין פראג איינען זאָלכען פעראיין, אונד וויא הייסט ער?״ פראגטע דער קאיזער וויטער. „פערמוטהליך דיא „חברה קדישא״ לויטעטע דיא אנטוואָרט. באלד דאראויף ליעס דער קאיזער דען פאָרשטעהער דער „חברה קדישא״ אין פראג צו זיך בערופען אונד ליעס זיך אין דען פעראיין אויפנעהמען. זייט דאמאלס פראנגט דער נאמע „קאיזער פערדינאנד דער גיטיגע״ אן דער שפּיטצע דעס איינענס נייא אנגעלעגטען „פנקס״ דער פראגער „חברה קדישא״, וואָ ביז היינטע אלל־יאָהרליך אם טאָדעסטאגע דעס עדלען קאיזערס דאס „קדיש״-געבעט פערריכטעט ווירד. — דיעזעס ביישפיעל געניגט וואָהל מעהר צור כאראקטערי־זירונג דער קאָמפּערט׳שען שריפטען, אלס דער אויס־געדעהנטעסטע ליטעראַרישע בעריכט איבער דיע־זעלבען.

לעאָפּאָלד קאָמפּערט ווארדע אם 15. מאי 1822 אין מינכענגראָטץ (באָהמען) אלס זאָהן אכטבארער, אבער אונבעמיטטעלטער יידישער עלטערן געבאָרען. ער אבסאָלווירטע דאס גימנאזיום אין יונגבונצלויא אונד שטודירטע פילאָזאָ־פיע אין פראג, מוסטע אבער דיעזעס שטודיאום וועגען מיטטעללאָזיגקייט אונטערברעכען אונד נאהם אין וויען איינע הויזלעהרערשטעללע אן. צו אנ־פאנג דער פיערציגער יאהרע וואָהנטע ער אויף איינער פוסטא אין אונגארן. שפּאָ־טער טראט ער אלס האָפמייסטער אין דאס הויז דעס גראַפען געאָרג אנדראשי איין. אים יאה־רע 1857 הייראטעטע ער. דאנן ערהיעלט ער איינע אנשטעללונג בייא דער וויענער קרעדיטאנשטאלט; אבער ער גאב באלד דיעזע שטעללונג אויף, אום זעלבסטשטאָנדיג אויף זשורנאליסטישעם אונד שריפטשטעללערישעם געביעטע טהאָטיג צו זיין.

ער ערוואָרב זיך דאבייא זאָ פיעל, אום דער זאָרגע פיר דיא צוקונפט לעדיג צו זיין. זיין לעטצטעס ווערק, איין ראָמאן אונטער דעם טיטעל „פראנצי אינד היני,״ ערשיען אים יאהרע 1880 אונד צייגט נאָך פאָן דער זעלטענען גייסטעספרישע דעס פער־פאססערס.

קאָמפּערט וואר איך זאָנסט אים געוואָהנליכען אומגאנגע איין אידעאל אנגעלעגטער, פיינפיהלענ־דער, ליעבענסווירדיגער, איבעראוים וואָהלטהאָטיגער מענש. ער ערפרייטע זיך דער האָכסטען אכטונג זיינער מיטבירגער אונד בעקליידעטע מעהרערע עהרענאָמטער אין דער אָסטערייכישען רעזידענצ־שטאדט. אין ערסטער רייהע פיהלטע ער, דער דעם יידישען נאמען אונטער דען ניכט-יודען עהרע אונד אכטונג צו פערשאפפען פערשטאנד, זיך אלס וואַרמער יודע אונד ער לייסטעטע איך דער וויע־נער איזראעליטישען קולטוסגעמיינדע אין מעהרע־רען עהרענאָמטערן ניכט צו אונטערשאָטצענדע דיענסטע.

פרענומעראציאָנס-איינלאדונג.

וויר ערזוכען אונזערע געעהרטען פרענומעראנטען דערען פרענומעראציאָנס-טערמין אם 1-טען דעצעמבער צו ענדע געהט (וואס גאנץ דייטליך אויף איהרער „אדרעסס-שלייפע״ אנגעצייגט איזט), איהרע פרענומערא־ציאָן גיטיגסט צו ערנייערן, דאמיט דיא וויי־טערע פערזענדונג דער בלאטטער קיינע שטאָרונג ערליידע.—

איך ביטטען וויר דיא אדרעססע דייטליך וויא פאָלגט אנצוגעבען:

יידישע פעסטער ציימונג

האָכשטראסע נוממער 1. בודאפעסט.

Jüdische Pester Zeitung

Hochstrasse Nr. 1, Budapest.

נייא איינטרעטענדע פראָנומעראנטען ערהאל־טען דיא שאָן ערשיענענען טהיילע דער

געשיכטע דער נייערען צייט

נאכגעזענדעט.

געשעפטסבעריכט

געטריידע-געשאָפט. וויצען וואר געסערן פיהל צו מארקטע נעבראכט. דיא קויפלוסט וואר גוט, 30000 מעטצר׳ וואורדען פערקויפט.

וויצען, טהייס־ 800 מעטער׳ 81 קילאָגראמם 9.— נולד. — 600 מעטערצענט׳ 81, קילאָ 9,— נולדען.— 3500 מעטער-צענטנער 80, קילא. 9.05 נולדען.— 100 מטצ׳ 80.4 ק. 8.90 נול. — 500 מטרצ׳ 80. קילאָ׳ 9.— נולדען. פעסטער-באָדען 400 מעטערצענ. 80, קילאָ 8.87½ גולד. באטשקער 3600 מעטער-צענ׳ 75,8 קילאָ 8.75 נול. אָבער-טהייט 300 מעטערצענ׳ 77,8 קילאָ, 8.75 נולדען, נאָרדאונגארישער 200 מעטערצ׳ 79.8 קילאָ 8,62½ נולדען. (אללעס פער 3 מאָנאטע.)

דיא אמטליכען געטריידע נאָטירונגען דער היעזיגען קאָרנהאללע זינד: וויצען:

קוואל.	טהייס־:	פעסטער-באָדען:	נאָרדאונגאר.:
	fl.kr. fl.kr.	fl.kr. fl.kr.	fl.kr fl.kr.
78 קילאָ	8.40—8.50	8.35—8.45	8.30—8.40
70 „	8.55—8.60	8.50—8.55	8.45—8.50
77 „	8.65—8.70	8.60—8.65	8.50—8.55
98 „	8.75—8.80	8.70—8.75	8.60—8.65
81 „	8.80—8.85	8.75—8.80	8.70—8.75

קאָרן 6,40 — 6.65 נול.

גערסטע, פוטטער-וואארע 6,60 —7,75 נולד.

קוקורוץ 6.—6,05 נולד.

האפער. 5,70 — 6,10 נול. פער קאססא.

טערמינע-געשעפט. וויצען פער פריהיאר 8,86 — 8,88 נולד. האפער פער פריהיאהר 6,45 — 6.47 נול. קוקורוץ פער מאי-יוני 1887, 6.04—6.05 נולד.

שפּיריטוס. נייע מעטהאָדע, אים קליינען 26.— נול, אים גראָסען 25.50. אלטע מעטהאָדע 30.50—31 נול. אללעס פער 10000 ליטער-פערצענט.

פרעסבורגער שלאכטפיעהמארקט. דער אויפטריב אויף דעם פרעסבורגער פיעהמארקט פאָם 22. ד. מ. בעטרוג 1329 שטיק. דאפאָן וואָרען 1064 אונגארישע, 169 דייטשע אונד — גאליציישע. דיא פרייזע וואָרען: אונגארישע 52.— 63,50 נולד. דייטשע 56 — 64. נולד— אונד גאליציישע— נול. (אללעס פער 100 קילאָ.)

וויענער פרייזע.

שפּיריטוס —,25—25,25 נולד. פער 10000 ליטער-פערצענט.

וויענער שלאכטפיעהמארקט. דער אויפטריעב אויף דעם וויענער שלאכט-פיעהמארקט אם 22-טען ד. מ. בעטרוג 2823 שטיק. דאפאָן וואָרען 1047 אונגארישע, 742 פאָלנישע אונד 1007 דייטשע. דיא פרייזע שטעללטען זיך פער 100 קילאָגראמם: אונגארישע מאסט־אָכסען 53 — 63. נולד. פאָלנישע 52. — 58, נולד. אונד דייטשע 56.— 64 50 נולד.

הערויסגעבער או. פעראנטוואָרטליכער רעדאקטאָר

מ. סאבאָלטשי.

לאנדווירטהשאפטס-

מאשינען

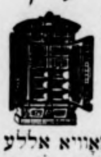

דאמפף- אונד גאָפעלדרעשגאר־ניטורען. רייטער — טריערס — האָקסלער — קוקורוטצרעבלער — שראָטמאשינען, מיהלען פפליגע, וויינפרעססען, גראז־אונד געטריידעמאָהמאשינען זאָוויא אללע גאטטונגען רעקוויזיטען פיר דיא לאנד־ווירטהשאפט.

פייערפעסטע קאססען אין ביללינ־סטער אונד בעסטער קוואליטאָט בייא

Emil Müller,

Budapest, V., Waitznerringstrasse 76.

וואונדער דער אינדוסטריע!

נור **3.75** גולד.

קאָסטעט בייא מיר פאָן היינטע אב איינע פאָרציגליכע, רעגולירטע זעלבסטלייכטענדע

פענדעלאוהר

מיט שלאגווערק

גאנצע אונד האלבע שטונדען, מיט 2 בראָנציר־טען געוויכטערן.

מיט פענדעל אין פראכטפאָללעס, פיינסט פאָלירטעס, אימיט. נוסהאָלצראהמען, נעקעהלט, מיט הערדליכעס ציפפערבלאטט, וועלכעס מיט דער ק. ק. פריוו. לייכט־מאססע אימפראָגנירט איזט אונד דעם נאכטס פאָן זעלבסט מאָגדהעלל לייכטעט. זאָ דאס מאן אָהנע דאס ליכט אנצוצינדען, זאָפאָרט ערזעהען קאנן, וויא פיעל אוהר עס איזט. פיר דיא לייכטקראפט לייסטע איך

שריפטליכע גאראנטיע

עבענזאָ וויא איך פיר דען פאָרציגליכען גאנג גאראנטירע. איך בין דער אללייניגע ערפינדער דיעזער אוהרען אונד פערקויפע דיעזעלבען נור אויס דעם גרונדע יעטצט זאָ ענאָרם ביללינ, וויל איך מעהרערע הונדערט שטיקק דאפאָן אם לאגער האבע אונד קאססע ברויכע. דיא אוה־רען האבען פריהער דאס דרייפאכע געקאָסטעט. יעדע אוהר איזט מיט „פאטענט״ פערזעהען. דיא אבּ־זענדונג דער בעשטעללטען אוהרען געשיעהט דורך פאָסטנאכנאהמע אָדער פאָהעריגע קאססע. צו בעציע־הען דורך דיא

פאבריק לייכטענדער פענדעלאוהרען

Wien, III., Hintere Zollamtsstrasse 9.

J. H. RABINOVICS.

צאָהנע

אונד געביססע ווערדען נאך דער בעסטען אמערי־קאנישען מעטהאָדע פערפערטיגט. פרייזע ביללינסט.

אויך אויף ראטען.

J. BARNA, Budapest, Waitznergasse 24.

Eigenthümer Witwe M. REIS. Herausgeber und verantwortlicher Redacteur: M. SZABOLCSI. Budapest, Druck von Sam. Márkus. Andrássystrasse Nr. 12.

לאנדווירטהשאפטס.

מאשינען

דאמפף- אונד גאפעלדרעשנאר־ניטורען, רייטער — טרייערס — האקסלער — קוקורוטצרעבלער — שראטמאשינען, מיהלען פפלוגע, וויינפרעססען, גראז־ אונד געטריידעמאהמאשינען זאוויא אללע גאטטונגען רעקוויזיטען פיר דיא לאנד־ווירטהשאפט.

פרייזגעקרענטע ראססען אין ביללינ־סטער אונד בעסטער קוואליטאט בייא

Emil Müller,

Budapest, V., Waitznerringstrasse 76.

ניישטיינ׳ס פערצוקקערטע

בלוטרייניגונגס-פיללען

אללען אנדערען פראפאראטען אין יעדער בעציהונג פארצוציהען, זינד דיעזע פיללען פרייא פאן אללען שעדליכען סובסטאנצען; מיט גראסטעם ערפאלגע אנגעווענדעט בייא קראנקהייטען דער אונטערלייבסארגאנע, זינד לייכט אבפיהרענד, בלוטרייניגענד; קיין היילמיטטעל איזט גינסטיגער אונד דאבייא פאללינג אונשעדליכער, אלס

פערשטאפפונגען

צו בעקאמפפען, דיא געוויססע קוועללע דער מייסטען קראנקהייטען. דער פערצוקקערטען פארם וועגען ווערדען זיא זעלבסט פאן קינדערן גערנע גענאממען. דיא פיללען זינד דורך איין זעהר עהרענדעס צייגניסס דעם האפראטהעס פראפעססאר פיטהא אויסגעצייכנעט.

איינע שאכטעל, 15 פיללען ענטהאלטענד, קאסטעט 15 קר.; איינע ראללע, דיא 8 שאכטעלן, דעמנאך 120 פיללען ענטהאלט, קאסטעט נור 1 פל. א. וו.

ווארנונג! יעדע שאכטעל, אויף דער דיא פירמא: אפאטהעקע „zum heiligen Leopold“ ניכט שטעהט, אונד דיא אויף דער ריקזייטע אונזערע שוטצמארקע ניכט טראגט, איזט איין פאלסיפיקאט, פאר דעססען אנקויף דאס פובליקום געווארנט ווירד.

עס איזט גענויא צו בעאכטען, דאסס מאן ניכט איין שלעכטעס, גאר קיינען ערפאלג האבענדעס, יא גע־פערליכעס פראפאראט ערהאלטע. מאן פערלאנגע אויסדריקקליך ניישטיינ׳ס עליזאבעטה־פיללען; דיעזע זינד אויף דעם אומשלאג אונד דער געברויכסאנ־ווייזונג מיט דער אונטערשריפט „פ״ל ניישטיין אפאטהעקער“ פערזעהען.

הויפטדעפאט אין וויען: פ. ניישטיינ׳ס אפאטהעקע „zum heil. Leopold“, שטאדט, עקקע דער פלאנקען־ אונד שפיעגעלגאססע. דעפאט אין בודאפעסט: יאזעף פ. טעראק, אפאטהעקער.

Ph. Neustein's Apotheke

»zum heil. Leopold.«

Wien, I., Ecke Planken- u. Spiegelgasse.

Budapest: Josef v. Török, Apotheker.

ציעהונג שאן נאכסטען מאנאטה.

Kincsem-Lose

קינטשעם-לאזע

fl. 10 לאזע נור 11 | a fl.

הויפטטרעפפער באר

50.000

גולדען.

10.000 fl., 5000 fl. אבציגליך 20%.

4788 געלדטרעפפער.

קינטשעם לאזע זינד צו בעציעהען דורך דאס לאטטעריע־ביראו דעס אונגארישען זשאקקעי־קלוב: בודאפעסט, וואיצנערגאססע 6.

Jockey-Club: Budapest, Waitznerg. 6.

בר. אלטשטאדטער׳ס פאניקסגייסט,

ערפראבטעס, פארציגליכעס מיטטעל געגען

גיכט, רהעומא, אונד נערווענליידען.

דאסועלבע ווירד אין דען מייסטען אפפענטליכען קראנקענהייזערן אונד האשפיטאלערן פערמאנענט גע־ברויכט אלס איינרייבונג, מאססאגע, בייא אללען רהייזמאטישען ליידען, פעראלטעטעם נערענק־רהייזמאטיסמוס, פאדאגרא, גיכט, נייראלגיע, רייססען אונד ציעהען אין דען גליעדערן, העקסענשוסס, ישיאס, קרייצשמערצע, מיגראנע, נערפענליידען, בייא פערשטויכונגען אונד איבערביין, פערענקונגען, שטייפהייט דער מוסקעלן אונד זעהנען, בלוטאונטערלויפונגען, קוועטשונגען אונד אנשוועללונגען, דיא נאך לאנגע אייפעלענען פערבאנ־דען ענטשטעהען; הויפטזאכליך אויך צור שטארקונג אונד וויעדערקראפטיגונג פאר אונד נאך גראססען שטרא־פאצען אונד מארשען, וויא אויך אים פארגעריקקטען אלטער בייא איינטרעטענדער שוואכע.

פרייז איינער פלאשע 1 פל. א. וו.

עליזאבעטה־ (ראטהעס קרייצ-) האשפיטאל.

1. כירורגישע אבטהיילונג. נומ. 3/886

צייגניסס.

אונטערצייכנעטער בעאורקונדעט אויף גרונד פאן עקספערימענטען, וועלכע ער אין דער אונטער זיינער לייטונג שטעהענדען כירורגישען אבטהיילונג פארגענאממען האט, דאסס דער אלטשטאדטער׳שע „פאניקס־גייסט“ (פאניקס־שפריט) בייא אללע יענען קראנקהייטספאללען, וואזעלבסט שפיריטואזע איינרייבונגען אינדי־צירט זינד אונד וואו דיא בעוועגונגספעהיגקייט דער היפעראמיע בעאבזיכטיגט ווירד, נאמענטליך בייא אקוטען אונד כראנישען רהייזמאטישען גלעדערקראנקהייטען, דאנן בייא קנאכענבריכען אונד פערשטויכונגען, בייא ציפאלגע לאנגען גראנענע שטייפער פערבאנדע ענטשטאנדענער מוסקעלאטאניע אונד מוסקעלשוואכע, וואהרענד דער מאססאשקור עטצ. עטצ. מיט גוטעם ערפאלג געברויכט וואורדען איזט, ענדליך דאסס דערזעלבע זעלבסט נאך לאנגערעם געברויכע קיינע ערובעסעגין אדער ענטצינדונג דער הויט פעראורזאכט האבע.

בודאפעסט, 17-טען מאי 1886. דר. פארקאש לאסלא מ. פ. אבטהיילונגס-שעף-ארצט.

זיינע מאיעסטאט דער קאניג פאן רומאניען

ברינגט אין זיינעם שרייבען, דדטא. 2. יוני 1886, איבער מיינעם פאניקס־גייסט אללערהאכסט זיינען פערבינדליכסטען דאנק צום אויסדרוקק עטצ. עטצ.

איבערדעס ווירדיגטען מיינען פהאניקס־גייסט:

ז. מאיעסטאט דער קאיזער פאן רוסלאנד.	זיינע מאיעסטאט דער קאניג פאן דאנעמארק.
איהרע מאיעסטאט דיא קאניגין פאן ענגלאנד.	ז. מאיעסטאט דער קאניג פאן גריעכענלאנד.
ז. מאיעסטאט דער קאניג דער ניעדערלאנדע.	פאפסט לעא XIII.
ז. מאיעסטאט דער קאניג פאן סערביען.	ז. האהייט דער פירסט פאן מאנטענעגרא.
ז. מאיעסטאט דער קאניג פאן נארוועגען.	עטצ. עטצ.

Br. Altstädter's Phönixgeist, Budapest, Königsgasse 26, im hofe Nr. 10.

אפאטהעקערן, דראגיסטען אונד שפעצערייהאנדלערן צום וויעדערפערקויף געוואהרטע ראבאטט.

P. T.

Nachdem ich die Haupt-Agentur der Wiener Versicherungs-Gesellschaft und der Wiener Lebens- & Renten-Versicherungs-Anstalt übernommen, beehre ich mich an die P. T. Haus- u. Geschäftsbesitzer, Industrieetablissements-Inhaber, Alleinwohner und Grundbesitzer von Budapest und der Provinz das höfl. Ansuchen zu richten, sich behufs Versicherung ihrer Häuser, Wirthschaftsgebäude und Geräthe, Möbel und Einrichtungen gegen Feurgefahr; ferner betreffs Lebensversicherung in allen Zweigen derselben, und zum Zwecke der Zusicherung einer Leibrente wegen Auskunft an mich zu wenden. Prämientarife versende auf Wunsch franco. —

Hochachtungsvoll

Julius Ernyei,

Hauptagent der Wiener Versicherungs-Gesellschaft und der Wiener-Lebens- u. Renten-Versicherungs-Anstalt.

Budapest, IV., Waitzner- und Trödler-Gasse, 1.

צאהנע

אונד געביססע ווערדען נאך דער בעסטען אמעריקאנישען מעטהאדע פערפערטיגט. פרייזע ביללינגסט.

אויך אויף ראטען.

J. BARNA, Budapest, Waitznergasse 24.

וויכטיג פיר רעגאליען-פאכטער.

רום, שליוואוויטץ, טרעבער, ליקערע אונד עססיג ערצייגט מאן אהנע אפפאראטע ביללינגסט מיט דען עססענצען אונד אטהערישען אלען פאן

ארנאלד וואטטעריך

בודאפעסט, טאבאקגאססע, נעבענאיבער דעם איזר. טעמפעל. אנפערטיגע פערנער: הויזענבלאזע, וויינבאקטעס, גלי־צערין, ענטזידונגספולווער, מיטטעל געגען אללע וויינקראנקהייטען עטצ. פערנער: הימבערזאפט אונד ציטראנענזאפט פיר גאזוע־פיללונג. דאנן: טינטע, גלאנצוויכסע, וואשבלייפארבע, קארבאלזיירע אונד קארבאלקאלק. פרייזקוראנטע אונד מוסטער גראטיס. ציאנסביטער אין אללען שפראכען גראטיס.

Zur Herbstsaison.

TEPPICHE.

Vorhänge.

BETTDECKEN

und

Möbelstoffe

bester Qualität, empfehlen in reicher Auswahl zu billigsten Preisen **JOSEF KUNZ & COMP.**,

Budapest, V. Deák-Platz.

Die beste und billigste Professor Dr. Jaeger'sche

Nur mit dieser Schutzmarke versehene Seife ist echt.

Normal - Leibwäsche

für Herren, Damen und Kinder zu beziehen durch

DAVID GANZ.

Hauptdepot: Budapest V., Badgsse Nr. 2.

Ferner **Herren-** und **Damen-Wäsche, Modeartikel, Mieder, Wirkwaaren, Handschuhe, Kravaten, Seidentücher, Taschentücher-Spezialitäten, Spitzen-Vorhänge, Leinwande, Barchente, Tricot-** und **Zephir-Taillen, Knaben-Anzüge, Kinderkleiderl, Regenschirme, Reise-Plaids, Reise-Plüsch-Decken, Reisekappen, Ganze Ausstattungen** für **Herren** und **Damen billigst** und **bestens.**

Bijouteri-, Parfumerie- u. Reiserequisiten.

Hauptversandt-Depot der Gesundheits-Seifenfabrikate der Budapester Wasserheilanstalt (Valeriagasse) Wäsche- & Vorhang-Putzerei.

Prowinz-Aufträge werden promt und bestens effectuirt.

Bitte, Adresse genau zu beachten.

ליעהען. אין דעם שטאטליכען שפאנישען קאסטום רא־ ישטאנה, אונד דאס מאנגליין, דער רעפרעזאנטאנט זיינער געמיינדע שפראנג פאר מיר הין אונד הער אונד שפראנג עבענזא מיט זיינען יוארשען העדים, אונד מענגטע איינ־ מאל איין שריפט. איינמאל איין תלמוד־ווארט הינייין, אונד וואנדטע עס אויף דיא דישוציאן אן, גוט אדער איבעל, אונד לאכטע דין הי! הי! וואבייא ער דיא איינגעבויגעץ אין דיא האהע צאג אונד דען צאהנלאזען מונד אין דיא בריטע, אונד דאס וייסע ישפיטצבארטכען טאנצטע אויף אונד אב . . .

פלאטצליך גינג דיא טהירע אויף, אונד הערייין טראט דיא טאכטער, דיא ישלאנקע, ערהאבענע געשטאלט אין איינ־ פאכעם, אבער זעהר קליידזאמעם אנצוג, אונד דאס העררי־ ליכע אנטליטץ גלירטע פאר ראטהע אונד דיא ברייגען אויגען לייכטעטען פאר גלאנין — אונד הינטער איהר דיא ישמאטליכע מאטראנע, דיא מוטער . . .

איך בינטע מיך טיעף, אונד מאכטע מיינע רעווערענץ, אבער דיא דאמען טיאטען צו מיר אונד שפראכען נאך איינמאל — אויך דאס מאדכען — דיא פיללע איהרער עמ־ ספינדונגען נעגען מיך אויס. איך נאהם אויף איהר ביטטען פיר דאס ליובהיטטענפעכט דען טיש בייא איהנען אן . . .

נאך ששעהם דיא קליינע הישטען מיט ישלעכטען ביל־ דערן אונד קופפערגען אמפעלן נעשמיקקט, פאר מיר: אך, עס ווארען זעהר ועלינע שטונדען, דיא איך דארט פער־ בראכטע, דענן טראפין דעס זייכטען געשוואצעס אונד דער הי! הי! אונד נעצוואונגענען אנוועגדונג דער שפראכע זיישענס דעס ראבבי לאקטען דיא בליקקע דעס מאדכענס אונד דיא נעמעכסענען ווארטע דער מוטטער מיין גאנצעס אינגערעס אויס מיר העריים — איך ערצאהלטע פאן שפא־ ניען, פאן אונזערער פערנאנגענהייט, פאן אייך . . .

דאך, וואס זאלל איך אייך איפהאלטען, געליעבטע ברידער, איך, דער צוויאונדפיערציגיאהריגע פליכטלינג, דער ביז דאהין ניכטס אלס דיא וויססענשאפט אונד דאס ווארט גאטטעס געקאננט, איך לערנטע אין יענער ליובהיטטע דיא ליעבע קעננען, איך פיהלטע אונד ערוועקקטע ליעבע. איך געשטאנד זיא אונד זיא ווארד מיר געשטאנדען, אונד דיא עלטערן ווארען צופריעדען."

דיא ערינגערונג אבערמאס גרען ערצאהלער, ער ששאקקטע, זיין אינגע ווארד טריבע . . .

(פארטזעטצונג אין דער נאכסטען פריישאנ־נוממער)

ראטהזעל.

ווילקאממען, פרעמדעס ברונעם קינד
איים מעערעסוויישער פערנע:
אב וויר אויך וויים פאן אנטלישין זינד,
זויר קיססען דיך זא גערנע.

—

א. לאסס' דאך צום טרוטצבונד,
געליעבטע, דיך ענטפלאממען!
דיין דונקלעס הויפט, מיין ראטהער מונד,
זיא פאססען גוט צוזאממען.

—

אונד גליהענד, וויסע, ליעב איך דיך,
קאנן ניעמאלס דיך בעטריגען;
איך האלטע דיך אונד קיססע דיך
נאך אין דען לעטצטען ציגען!

חידה.

מאת החכם ישראל קראסיצקי בק"ק קראקי*).
נכד אברהם אבינו הנני,
סעם בתפלתו הזכירני זקני.
גם את זרעו ברך אלקים עמדי
ובתוך כל אחד מהם נשריש יסודי.
איש איש, אל כל אשר ילך, אלי ישיב,
ואף אם הוא אדם יקר, גדול וחשוב.

*) דיא נאמען דער איינזענדער ריכטיגער לאזונגען, וועלכע פאר שלוסס דער נאכסטען פריישאגנוממער איינ צו־ קאממען, ווערדען הייר פערעפפענטליכט.

אויפלאזונג דער ראטהזעל אין נר' 133:

I. דעם ריטשען (רעכנונגסאויפגאבע):

36	5	3	34	2	31
25	29	1[illegible]	9	26	12
13	20	22	21	17	18
24	14	16	15	23	19
7	11	27	28	8	30
6	32	33	4	35	1

דיא אדדיציאן יעדער איינצעלנען רייהע דער לאנגע אונד דער ברייטע נאך, זאוויא פאן איינעם ווינקעל צום אנדערן — איבער'ס קווער — ערגיבט דיא גלייכע צאהל 111.

II. דער חידה:
כד (קרוג) כדכד (עדעלשטיין),
ושמתי כדכד שמשותיך (ישעי' נ"ד).

ריכטיג האבען געלאזט:

דאס ריטשע (רעכנונגסאויפגאבע) דיא הערן: ביטאנן דאוויד — נאדי־קאראלי, ד. בירנבוים — בודאפעסט, ווילהעלם בערנער — פרעסבורג, גדלי' ברוין — ששערנאווין, וואלף טייטעלבוים — כאסאוו.

דער חידה, דיא הערדן: הערמאנן אלט — יא־ נאשהאזא, יוסף צבי וויים — ניר־באטאר, יעקב שניטצער ניר־מאדא, ה. ש. ששערן — ס. סינעט, י. מ. פאנעט — וואדמעזא, ישראל קראסיצקי — קראקויא, מ. פינק — אוי־ שפיטץ, ווילהעלם אלעקסאנדער— טשראפקא, ס. וויססמאנן אונד שמואל יעקב וואלד — קירטא, עמיל האניג — מא־ שאין, מ. י. בלאסס — ערלויא, י. ה. קראן — פינפקירכען, היינריך פירסט — טאפאלשאן, שלמה אלימלך ששערן — ה.־נאנאש, ש. ד. ארצט — טארנאוו.

אנציינגע.

דאס זאעבען עדשיינענע ספר „חוט המשולש", ענטהאלטענד דיא ביאגראפיע פאן הגאון ר' עקיבא אונד וחתנו הגאון ר' משה סופר ובנו הגאון ר' אברהם שמואל בנימין סופר אבד"ק פרעסבורג זצ"ל, אין לייכט העבראאישער שפראכע, פערפאסט פאן דעססען זאהן הרה"ג ר' שלמה סופר אבד"ק בערעג־ סאז נ"י, איזט א 45 קר. פראנקא דורך מיך צו בע־ ציהען. — צוגלייך עמפפעהלע איך דען לעזערן דאס ווערק „ספר זכרון", ענטהאלטענד דיא זעלבסט־ ביאגראפיע של הרה"ג ר' משה סופר זצ"ל, פרייז 30 קר. פראנקא צוזענדונג. אכטונגספאלל

M. E. Löwy's Sohn.

Verlagsbuchhandlung Budapest, Königsgasse 1.

שטעללונגס-געזוך.

איין ראבבינאטספערוועזער, וועלכער קיא־ ליפיצירטער מאטריקענפיהרער, ש"ב וקורא ש"ץ ומ"ץ, אין טיכטיגער פארבעטער אונד פארציג־ ליכער מוהל איזט, 42 יאהרע אלט, מיט קליינער פאמיליע, וינשט עהעסטענס איינען פאסטען אנצו־ נעהמען. — פ. ט. געמיינדען, וועלכע איינען דער־ ארטיגען קולטסבעאמטען בענאטהיגען, מאגען זיך אן מיינע אדרעססע ווענדען.

Emanuel Spitzer, Rabbinatsverweser in Battonya. (Com. Csanád.)

איין באסיסט,

מוזיקאליש געבילדעט, מיט גוטער פראקטישער שטיממע, פינדעט ביים אינטערפערטיגטען זאפארטי־ גע אנשטעללונג. אייסער קאסט אונד קוארטיער איין איינקאממען פאן 12 פל. מאנאטליך צוגעזיכערט.

Moses Kriener, Obercantor in Gálgocz.

BRILLANTIN,

feinstes Part- und Haarglanzmittel, ein Tiegel 70 kr., **echtes Nussöl,** aus der grünen Nussschale, eine Flasche 80 und 40 kr., vorzüglicher **Haargeist,** gegen Ausfallen der Haare, 1 Flasche 60 kr., beste **ungarische Bartwichse,** blond, braun und schwarz, eine Dose 25 kr., neueste **Pflanzen-Haarfärbe-Pomade,** färbt die grauen Haare sofort blond, braun und schwarz, ein grosses Stück 1 fl., ein kleines 50 kr. Provinz-Bestellungen von 1 fl. aufwärts werden sofort expedirt. Zu haben blos in meinem Friseurgeschäfte: **Budapest, VI. Grosse Feldgasse 45.**

FRANZ TOKODY, Friseur.

כשר זייפע,

איים דעם פיינסטען פפלאנצענאל ערצייגט, וועלכע ניכט נור אלס פארציגליכע האנד־ אונד געזיכטסזייפע, זאנדערן אויך צום אבוואשען פאן מילכיגעם עט פליישיגעם געשירר מיט ערפאלג בענוטצט ווירד. פאן ר' משה מאזעסקא ב"ץ אונטער הסכמה פאם דיין דער אורטהאדאקסען געמיינדע בודאפעסט. בעשטעללונגען ווערדען אנ־ גענאממען ביים ערצייגער

M. Mosesko.

Budapest, Königsgasse Nr. 31.

אדער אין דער ספרים־האנדלונג שטערנבערג עט קאמפ. ראמבאכגאססע 16 בודאפעסט. פרייז פער קילא 60 קר. דיא זייפע ווירד נאך בעליעבען גע־ שניטטען, בייא איינזענדונג פאן 1 שטיק 10 קר. מארקע ווירד איין שטיקק מוסטער אהנע ווערטה פראנקא פערזענדעט.

גראססערן אבנעהמערן געוואהרע איך ענטשפרעכענדען ראבאטט.

אונענטבעהרליך פיר יעדע הויזהאלטונג.

ד. וויים

עלאסטישע שטאהלדראהט־מאטראצען אונד מאשינען־פאבריק

בודאפעסט, VI. מאהרענג. 35 (וויז א וויז דעם אפערנהויז.)

נאהמאשינען־ניעדערלאגע V., יאזעפספלאטץ נר. 4.

פאטענטירטע קרייזבעוועגונגס-מאשינע

מיט איינזייטיגער פריכטונג.

נייא

[illegible] — מיט איינ־ ווענדיגער קרייזבעוועגונג פערזעהענען וואשמאשינע וואשט איינע פערזאן דיא גאנצע הויז־ וואשע אין איינינען שטונדען. דיא וואשע ווירד אויסער־ אָרדענטליך געשאנט אונד אויסערדעם ווירד פיעל אן זייפע אונד היצמאטעריאל ערשפארט. עלאסטישע שטאהלדראהט־מאטראצען פאן 10—18 פל. וואנענגעשטע נאך אמעריקאנישעם סיסטעם. ווייססוואשע־ראללען ניי־ עסטער קאנשטרוקציאן. אייזענבעטטען אונד קינדער־ אייזענבעטטען איים מאססיווען שמיעדעאייזען.

אילוסטרירטע פרייזקוראנטע פראנקא.

בעשטעללונגען ווערדען זאוואהל אין מיינער פא־ בריק אלס אויך אין מיינער נאהמאשינען־ניעדערלאגע, יאזעפספלאטץ נר. 4 ענטגעגענגענאממען.

אדרעססע: **D. WEISZ Budapest, VI. Mohrengasse 35 (vis á vis) dem Opernhaus.**

CSUPORT J.

Klaviermacher.

empfiehlt sein Lager von **neuen u. überspielten KLAVIEREN.**

Umtausch alter Klaviere gegen neue. Klavier-Leihanstalt. Reparaturen u. Stimmungen prompt.

Salon: Christophplatz Nr. 8.

Adresse: CSUPORT J., Klaviermacher, Budapest, Christophplatz Nr. 8.